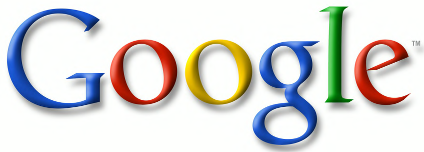
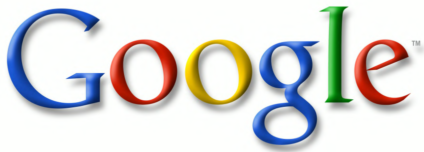

Till Sigrid Magnusson

af

Alma Lönnström.

[redacted]

Från

Saimens och Päijänes

Stränder.

En samling öfwersättningar och bearbetningar

efter Finskan.

Helsingfors,

G. W. Edlunds förlag.

Företedt: *L. Heimbürger.*

Helsingfors,

Finska Litteratur-Sällskapets tryckeri, 1870.

Innehåll:

Obs! *Styckena ur Kanteletar äro alla mer eller mindre bearbetade, de af* Oksanen *(Professor A. Ahlqvist),* Suonio *(Docenten J. Krohn) och* Jak. Juteini *(J. Judén) äro deremot öfversättningar.*

Tryckfel:

Sidan 12, rad 4 nedifrån står *och,* läs *ock.*
„ 19, „ 5 uppifrån „ *strand,* läs *land.*
„ 101, „ 9 nedifrån „ *stråfull,* „ *strålfull.*

Tillegnan.

Från Saimens och Päijänes stränder
De blommor jag brutit här,
Att knutna till krans dem sända
Till vännen, jag håller kär.
Ack! späda stängeln jag krossat
För lundens skönaste ros,
Och månget hjertblad är vissnadt,
Och mången doft är sin kos.

O kunde du sjelf der vandra,
I Väinöläs väna dal,
Och se, hur med blyga syskon
De blomma bland björk och al,
Vid vågomslingrade stränder,
Emellan skuggiga berg —
Der ha de friskare vällukt,
Der ha de skärare färg!

tz.

Tagen icke upp det illa!

Hört jag har, att man har stött sig
Öfver mina stackars sånger,
Öfver visorna, jag qvittrat:
Att jag sjunger alltför mycket,
Att jag qväder skrala qväden.
Men jag ber, J goda menskor!
Tagen icke upp det illa,
Om jag barn för mycket sjunger,
Stackare gör skrala qväden!
Jag har ju ej gått i lära,
Inga mästare mig bildat
Och mig fattas granna fraser,
Stora ord för mina tankar.
Jag har lärt min sång i hemmet,
På min egen faders tröskel,
Vid min egen moders slända,
Vid min broders hyfvelbänkar.

Kant. 1. 2.

Huru är att vara herde?

Huru är att vara herde,
Att gå vall med bruna hjorden? —
— Ljuft det är att vara herde,
Att gå vall med bruna hjorden.
Vi på hvarje klippa gunga,
Gladt på hvarje höjd vi sjunga,
Blåsa lur på öde heden,
Springa kapp på kala sveden,
Plocka smultron hela hatten,
Dricka sedan källans vatten;
Rosig hy ge bärets safter,
Friska vattnet ger oss krafter.

Kant. I. 171.

Skulle ej äfven jag längta.

Fogeln qvittrade i lunden,
Drillade i björkens topp,
Lockande med kärligt hopp
Vännen sin i aftonstunden.

Skulle icke jag än mera,
Stackars gosse! längta då
Att min älskling skåda få
Mellan träden här spatsera!

Kom kamrat! du lilla siska!
Kom på dina vingars par!
Och den sorg ditt hjerta har
Till ett vänligt hjerta hviska!

När du fått ditt sinne lätta,
Skall i min tur jag dig ge
Hela mitt förtroende
Och mitt kärleksqval berätta.

Kom! en fristad skall du finna
På min skuldra, och vi så,
Stackars öfvergifna två,
Lindring för vår smärta vinna!

Kant. I. 175.

Här har ljufva vännen vandrat.

Här den älskade har framgått,
Här har ljufva vännen vandrat!
Här är sveden, der hon sväfvat!
Stenen här, der hon har suttit!
Herrligt strålar gråa stenen,
Klipporna fått mera fägring,
Skogen skönare har blifvit,
Gladare den gröna lunden;
Mon blef rikare på blommor,
Hela nejden ljufligare,
Sedan här den väna vandrat,
Ljufva hjertevännen framgått.

Kant. I. 174.

Blom-oraklet.

Flickan frågade oraklet,
Forskade sin lott af blomman.
„Tala sanning, blom-orakel!
Säg rent ut hvad mig är ämnadt!
Bringa mig ett säkert budskap
Och en tillförlitlig kunskap!
Hvarifrån skall friarn komma?
Hvart skall man som brud mig bringa?
Hvar skall skygga fogeln hamna,
Blyga blomman fristad finna?
Kanske friarn finns helt nära?
Skola kanske stolta salar
Sluta mig i yppigt sköte,
Uti öfverflöd och välmakt?
Säg nu såsom ödet fogat,
Icke såsom helst jag önskar!
Om oraklet vågar ljuga,
Skall jag kasta det i elden!“

Blomman tänkte i sitt hjerta:
„Sade jag som ödet fogat,

Kunde hända stackars tärnan
Blefve sorgsen i sitt sinne!"
Sade ej som ödet fogat,
Sade efter flickans önskan —
Slungades dock ej i elden,
Blef ej kastad bort att brinna!

Kant. II. 138.

Hade jag fogelns vingar!

O! hvi kan icke jag också
Sväfva fritt som de foglar små!
Ack! om örnen, som skyhögt svingar,
Gåfve mig sina starka vingar,
Öfver berg, öfver sjöar blå
Till min älskling jag flöge då!

Ingen vaggande, löfrik gren
Kunde få mig att rasta se'n,
Och att söka mig spis och föda
Skulle ej en sekund jag öda;
Lefde endast af kärleken,
Tänkte blott på mitt hjertas vän.

Kant. II. 44.

Jag har en vän.

Jag har en vän, som jag håller kär,
En liten fogel! Ett smultronbär!
Han älskar mig med så trofast hjerta,
Jag älskar honom i lust och smärta.

Han har det ljufvaste ögonpar,
Ett ömt och älskande bröst jag har,
Och han har mig till sin egen tagit
Och ännu aldrig han mig bedragit.

Och mig han kallar sin fagra mö,
Sin väna vän och sin hvita snö,
Och såsom fogeln till boet flyger,
Så trygg jag mig till hans sida smyger.

Kant. II. 31.

Bär mitt budskap, lilla fogel!

Min hjertans kär,
Mitt smultronbär,
I hvilka nejder
Månn' nu han är?
Kanske han slungas på vilda vågor,
Kanske han kämpar bland blod och lågor!

Hur skall jag då
Det veta få,
Förrän min smärta
Man ana må?
Du lilla fogel! du snälla! rara!
Säg! vill ej du min förtrogna vara!

Om du blott bär
Mitt budskap här
Till fjerran landet,
Der vännen är,
Skall under tiden jag boet akta
Och kärleksfullt dina späda vakta.

Men svag och späd
Är vingens led,
Och öfver hafvet
Går stormen vred:
Du skulle villas på öde fjärden,
Du skulle tröttna på långa färden.

O! hade blott
Vårvinden fått
Förstånd och stämma
Uppå sin lott:
Helt visst den ville mitt budskap föra
Och tvenne älskandes lycka göra!

Kant. II. 46.

Om min ljufva gosse skulle komma.

Om min ljufva gosse skulle komma,
Jag på gången honom känna skulle,
Då han än på halfmils afstånd vore.
Och jag smöge som en rök på gården,
Ilade med glädje till hans möte!
Visst jag ömt hans händer trycka skulle,
Om ock ormar kring hans fingrar hväste;
Visst hans mun jag kärligt kyssa skulle,
Om ock döden på hans läppar bodde;
Visst jag troget till hans sida smög mig,
Om också af blod den skulle drypa.
Men ej är min egen gosse sådan!
Nej! hans mun är ljuf som skogens honung,
Och hans hand, den är så varm och trogen,
Och hans sida är min trygga fristad!

Kant. II. 43.

Ack! om jag den stolta finge!

Materikko nog jag känner,
Bär i hjertat kära dragen:
Smärt är vexten, kinden rosig,
Hatt han bär och fina skoplagg,
Klädesrock och sidenbälte.
Ack! om jag den stolta finge,
Skulle jag hans lockar ansa
Hvarje dag, och hvarje afton
Skulle jag hans bad tillreda,
Bära vatten, binda qvastar,
Släpa veden hem från skogen
Om ock halfmils väg jag hade.
Ack! om jag den stolta finge,
Snart en liten pilt och fick jag,
Och när handen sländan förde,
Skulle foten skuffa vaggan!

Kant. II. 76.

Annorlunda bjöd mitt sinne.

Så min moder varnade sin dotter:
Blif i hemmet alla helgdagsqvällar
Och med andakt läs i fromma böcker!
Annorlunda bjöd mig dock mitt sinne,
Bjöd mig att i byn hvar söndag springa
För att sjunga uti skymningsstunden,
För att dansa gladt i solnedgången
Med de andra flickorna från bygden:
Ras och glädje älskar ju hvar flicka
Och ej kan det blifva ras och glädje,
Om i vrån jag hela qvällen sitter.

Kant. II. 153.

Jag vill sjunga, då än jag kan.

Jag vill sjunga, då än jag kan,
Dansa när jag än orkar!
Sången tystnar dock snart, försann!
Kroppen skrumpnar och torkar!
När jag hinner till farfars år,
Blir som farmor så lutad
Och i lederna gikten får,
Då är dansen re'n slutad.
Då byts sången till ack! och ve!
Och den arm, nu mig leder,
Byts mot kryckan, och gossens knä
Byts mot bänkar och bräder!

Kant. II. 8.

Olika uppdrag.

Mig min fader en hacka gaf i hand,
Att arbeta uppå hans svedjeland,
Men ej vill jag till svedjelandet gå,
Mina kinder ju kunde sotas då.

Af min moder en spole se'n jag fick
Och hon ville att jag till väfven gick,
Men ej vill jag till tunga väfven gå,
Skada kunde jag mina skuldror då.

Mig min broder ett häfte papper gaf,
Dem han bad att jag skulle skrifva af,
Men att skrifva dock vill jag icke gå,
Mina händer jag kunde bläcka då.

Mig min syster en synål gaf och tråd,
Bad mig hjelpa att sy en klädningsvåd,
Men ej vill jag till sådant arbet' gå,
Mina fingrar ju kunde slitas då.

Mig en kudde af silke gaf min vän,
Bjöd mig komma och hvila uppå den;
Gerna smyger jag mig till vännens barm,
Gerna slumrar jag på min älsklings arm!

Kant. II. 144.

Flickan vid handqvarnen.

Mala! mala! fina mjölet!
Baka! baka! präktig kaka!
Kakan jag på bricka ställer,
Med en snöhvit duk den täcker,
Bär den sedan i min julle
Och på vågen jullen skjuter.

Sedan fattar jag i åran,
Ror min julle bort till holmen;
Skådar, hvilken af dess svenner
Har den ståtligaste hållning,
Ser hvems kinder friskast äro
Och hvems ögon äro blåast
Och hvems lockar aldra lenast.
Denne se'n, det kan ej fela,
Skall med mig få kakan dela!

Kant. II. 186.

Flickan i ödemarken.

Ej vill jag min fader prisa
Och ej just min moder heller —
Hit i vilda ödemarken
Ha de timrat upp sin stuga,
Att ej ungersvenner hitta,
Friare ej vägen finna.
Här jag hundra kängor sliter,
När jag går och stakar vägen,
Prickar stigen ut med qvistar,
Då de dumma unga männen
Icke hitta derförutan!

Kant. II. 67.

Fattig flicka kan arbeta.

Ack! hvad männen äro dumma,
Hvilka stolta flickor söka,
Fika efter rik mans döttrar.
Fattig flicka kan arbeta,
Hon kan spinna, hon kan väfva,
Hon kan äfven barnen sköta.
Annat är med rika flickor,
Deras arbet' är att tänka
Uppå sina granna kläder,
Deras omsorg är att kunna
Sofva få tillräckligt länge
Och för öfrigt sitta sorglöst
Dagen lång i vrån och gäspa.

Kant. II. 62.

Här jag sjunger vid hafvets strand.

Här på stenen jag, stackars flicka,
Sjunger sakta vid hafvets strand.
Vida fjärdarne på mig blicka,
Skicka böljorna små till strand.
Skicka böljorna små att spörja,
Hvi jag sjunger så vemodsfull,
Och hvad orsak jag har att sörja —
Ack! det är för min längtans skull!

För min längtan till hemmets lunder
Och den kända och kära byn,
Der jag lekt i min barndoms stunder
Framför torpet vid skogens bryn.
När på vågorna sången klingar,
Som min saknad och längtan bär,
Kanske då att en ton sig svingar
Öfver sjön till de kära der!

Kant. II. 118.

Ensam bland fremlingar.

När jag växte i älskad faders gård,
Sorgfritt lefde i hulda moders vård,
Intet feltes uti min lycka då,
Minsta önskan jag kunde uppfylld få.

Då kom pesten och bort min fader tog,
Kort derefter min hulda moder dog,
Arm och fattig från dörr till dörr jag gick,
Tills ett hemvist bland fremlingar jag fick.

Vestanvinden, som öfver blomstren far,
Sommarsolen, som strålar blid och klar,
Dessa äro de vänner än jag har
Ifrån forna och lyckligare dar.

Dyra namn jag åt fremlingarne ger,
„Broder“, „syster“; ack! likväl aldrig mer
Får jag slutas intill en systers bröst,
Aldrig höra en älskad broders röst!

När helt tidigt jag stigit upp en gång,
Hördes ljuda från stranden gladt en sång,
Och jag trodde det var min broders röst,
Flög att sluta den dyre till mitt bröst.

Ack! ej var det min broder dock! Det var
Tvenne lommar allen', ett ensligt par,
Hvilka lekte i morgonrodnans brand
Ibland stenar och vass vid vikens strand.

Kant. I. 33.

Min vän i vilda kriget är.

Andra hafva hemma här
Vännen, som de hålla kär,
Men min vän med gyllne lockar,
Han i vilda kriget är.

Moder sin han der ej ser,
Smeks ej af sin syster mer,
Suomis vackra, väna flicka
Honom der ej kyssar ger.

Der af spjut han smekes blott,
Och af svärd han handslag fått,
Och kanonens vilda eldgap
Honom der att kyssa gått.

Bröllop snart han firar der,
Lemnar mig att gråta här:
Prest är klubban, ring är våldet,
Bruden hans ett blankt gevär.

Kant. II. 47.

Nog förser mig sorgen nu med sånger!

När jag var en ung och yster flicka,
Kom till oss en qvinna ifrån Lappland,
Som i sångens konst var väl förfaren.
Henne gaf jag då min bästa kjortel,
Gaf mitt allra bästa helgdagslinne
Och det skönsta ullgarn, som jag egde,
Mot att hon mig lärde sina sånger.
Hör! du gamla qvinna! hvad jag säger:
Gif tillbaka nu min bästa kjortel!
Gif tillbaka nu mitt helgdagslinne
Och det sköna garn, som jag dig gifvit!
Jag behöfver ej din lärdom mera:
Nog förser mig sorgen nu med sånger,
Sakna'n lär mitt hjerta tusen visor.

Kant. II. 131.

Jag talar om mitt qval för aspens telning.

Om jag ock i tio byar sökte,
Ej en vän jag funne dock, för hvilken
Jag mitt sorgsna hjerta lätta kunde.
Om åt systrarna min sorg jag sade,
Skulle systrarna åt röken sqvallra,
Röken spridde längre ut den sedan,
Tills den nådde åkermannens öra,
Hvilken den i byn förtälja skulle.
Om min broder jag min sorg förtrodde,
Skulle han sin maka den berätta,
Brodrens maka vidare åt grannen,
Grannen se'n åt hela byalaget.
Nej! jag går till kullen der i skogen,
Talar om mitt qval för aspens telning,
Hviskar om min hjertesorg för videt;
De ej fara fram med elakt sqvaller,
Sladdra ej om andras hemligheter.

Kant. I. 59.

Mörkt är den värnlösas tjäll.

Annorlunda fordom jag var, då i fädernehemmet
Jag som en telning sköt upp under föräldrarnes vård!
Då var jag glad och fri och bar mitt hufvud med stolthet,
Ledsnad, bekymmer och qval gästa den värnlösa nu.
Mörkt är det tjäll, der fadren gått bort, den strålande solen
Mägtar ej gifva det ljus ens med sitt klaraste sken!
Mörk är den vrå, der en moderlig famn ej bjuder en fristad,
Lyste ock ständigt dit in fullmånens blidaste glans!

Kant. I. 62.

Ej min arma moder anar.

Ej min arma moder anar,
Hur jag hennes kärlek svikit!
Ack! det vet allenast lunden,
Endast skogens smärta björkar.
När en gång jag stegen styrde
Dit till dessa olycksställen,
O! då gret den gröna lunden,
Stranden suckade så sorgset,
Ängarne i klagan brusto
Och de vida sveder sörjde,
Sörjde öfver flickans felsteg,
Öfver fallna tärnan greto.
Och ej grodde gräset mera,
Reste icke späda stängeln,
Och den bruna ljungen bar ej
Sina blyga blommor mera:
Sorgen deras lifskraft brutit,
Smärtan dem förkrossat hade.

Kant. II. 123.

Jag har ett dystrare sinne.

Hur'dant är de sällas sinne,
Hur'dana de gladas tankar?
Sådant är de sällas sinne,
Sådana de gladas tankar
Som om våren soluppgången,
Såsom sommarns ljusa dager.

Hur'dant ett bedröfvadt sinne,
Hur'dana de sorgsnas tankar?
Så är ett bedröfvadt sinne,
Sådana de sorgsnas tankar
Som en kolsvart natt om hösten,
Som den dystra vinterdagen:
Dystrare är dock mitt sinne,
Mörkare än höstenatten!

Kant. I. 25.

Kanske då jag finge ro i griften.

Granens rötter torka bort i jorden,
Men ej torka mina tårefloder.
Isen skingras på de största fjärdar,
Men ej skingras sorgen i mitt hjerta.
Ack! om en gång våren skulle komma,
Vintern sina hårda bojor lossa,
Kanske då jag finge ro i griften:
Löf på träden, blommor, gräs på marken,
Jag innunder torfvan djupt i grafven.

Kant. I. 42.

Huru skall jag löna min moder?

Hur' skall all den vård jag löna,
Som jag af min moder fått?
All den smärta, hon fått röna?
Allt det qval, hon genomgått?

All den varma mjölk, hon gifvit
Mig att dricka vid sitt bröst,
Och för hvarje gång jag blifvit
Varnad ömt af hennes röst?

De som samlat gods och håfvor,
Kunna plåna ut sin skuld,
Kunna gifva rika gåfvor,
Präktigt sidentyg och guld.

Men i hela syskonringen —
Ack! jag vet det alltför väl! —
I vår barnakrets finns ingen,
Som fått rikedom till del.

Hvad min moder jag kan bringa:
Skogens honung, tufvans bär,
Svanens fjädrar — alltför ringa
Det mot hennes kärlek är!

Milde Jesus! vedergälle
Du till moder kär min skuld!
Löna henne i mitt ställe
Med hvad bättre är än guld!

Kant. II. 154.

Vaggvisor.

1.

Snart af gossen blir en man.

Vyss! min vackra gosse nu!
Slumra sött, min älskling du!
Snart af gossen blir en man,
Som sin moder stöda kan.

Plöjer åker, bränner sved,
Hugger skogens furor ned,
Timrar sedan upp af dem
Åt sin gamla mor ett hem.

Der skall gumman lefva visst
Fjerran ifrån nöd och brist —
Det blir kära gossens tack
För den modersmjölk, han drack.

Efter raska gossars sed
Tar han dit en flicka med,
Som kan elda badet hett
Och sin slända föra lätt.

Kant. II. 179.

2.

Snart nog får du vaka.

Vyss! vyss! vyss! min flicka du!
Slumra sött, du ljufva!
Sof, min lilla ärla, nu!
Slumra, vackra dufva!

Sof! sålänge du det får,
Ej din ro försaka!
Ack! den tid snart förestår,
Då du nog får vaka.

Lyckan kräfver skatt af dem,
Som hon mest tycks gynna,
Och i älskad makes hem
Många qval begynna.

Svärfar anspråk på dig har,
Svärmor dig behöfver,
Barnens hop i kjorteln drar —
Ej en stund blir öfver.

Vyss! vyss! vyss! min flicka du!
Slumra sött, du kära!
Gråt ej! qvinnan måste ju
Sig att tiga lära.

Hvarför utan orsak så
Jemrar du och klagar?
Dina tårar spar uppå
Till bekymrens dagar!

Kant. II. 169.

3.

O! blir han min lefnads fröjd.

Så späd och arm
Vid moders barm
Nu slumrar min son i frid.
Men tiden går,
Om några år
Han pröfvas i lifvets strid.

O! skall mitt hopp
Då fyllas opp?
O! blir han min lefnads fröjd?
Blir han kanske
Mitt hjerte-ve?
Gud vet det i himlens höjd!

Min modersbarm,
Så full och varm,
Min älskling jag bjuda kan;
Men mödrarne
Förstånd ej ge,
Det ger Herren Gud, blott han.

Kant. II. 173.

4.

Vakten mildt den spädes sömn.

Litet barn jag vaggar här,
Liten pilt, så fin och skär,
Som i låga torpet föddes
I den sena vinterqväll.

Köld och mörker ute rår,
Blåsten genom skogen går,
Och af hunger tjuter vargen,
Tassande i djupa snön.

Gode Gud i himmelen!
Jesus du! små barnens vän!
Och den helga, rena Jungfrun!
Vakten mildt den spädes sömn!

Sjelf ett barn var Jesus ju,
Skyddar derför lillan nu,
Gifver honom ljus och lycka,
Gifver honom frid och fröjd.

Kant. II. 177.

Ej törs jag gå till dem.

Vargen, som glupsk efter byte går,
Räfven, som lurar i skogens snår,
Haren stackare, rädd och svag,
Bättre dock ha än jag.

Hu! hvad jag fryser i sena qväll!
Tröttsam är vägen på mo och fjäll!
Der en stuga vid stigen står,
Tänk dock, om dit jag går!

Ack! det är icke min faders gård,
Der mig ej väntar en moders vård:
Det är fremmande menskors hem —
Ej törs jag gå till dem!

Kant. I. 37.

Riklig mat vi ha i bodan.

Kom till oss, du käre Thomas!
Hemta julen i ditt följe!
Kom, Allhelgone! Kom, julhelg!
Kom rätt snart till oss, du Påsktid!
Riklig mat vi ha i bodan,
Helgdagsrätter i skaff'riet:
Lår af syrsor, feta flugben,
Bakdeln af en liten bofink,
Minsta tån ifrån en groda,
Halfva ögat af en ödla!

Kant. I. 23.

Sjung! o sjung! min svaga tunga.

Sjung! o sjung! min svaga tunga,
Stackars läppar, upp att ljuda!
Icke sjunger se'n du mycket,
Och ej långt diu stämma höres,
När du stelnar, svaga tuuga!
Domnar, stackare, i döden!
När jag känner dödens tyglar,
Måste lyda kalla betslet,
Får kring halsen Manas bojor,
Tuonis tömmar på min skuldra.

Sjung! o sjuug! min svaga tunga,
Stackars läppar, upp att ljuda!
Icke sjunger se'n du mycket,
Och ej långt din stämma höres,
När mjg fyra bräder famna,
Och jag bäres bort i kölden,
Locket slutes, och jag lemnas
Ensam i min hvita svepning.

Sjung! o sjung! min svaga tunga,
Stackars läppar, upp att ljuda!
Icke sjunger se'n du mycket,
Och ej långt din stämma höres,
Vid den dryck dig Tuoni bjuder,
Vid det mjöd dig Mana räcker.
Skuggor der pokalen fylla,
Död mans händer bägarn bjuda.

Sjung! o sjung! min svaga tunga,
Stackars läppar, upp att ljuda!
Icke sjunger se'n du mycket,
Och ej långt din stämma höres,
Då på grafven blomman växer,
Gräset hemtar saft och näring
Ur min döda kropp och videt
Susar sörjande deröfver.

Sjung! o sjung! min svaga tunga,
Stackars läppar, ljuden glädtigt!
Ja! det kan alls icke skada,
Om J oupphörligt ljuden!
Tungan slites ändock icke,
Och ej heller nötes strupen,
Så att grafvens mask blir utan,
Tuonis larf får brist på föda!

Kant. I. 5.

Foglarnes ting.

Fattig man med trägen flit
Åkertegen röjde,
Sådde sedan kornet dit,
Harfvade och plöjde.

Kom så dit en väldig trupp
Kråkor, finkar, sparfvar,
Åto alla kornen upp —
Stackars svultna slarfvar!

Sist uppå bar gerning då
Greps en liten siska,
När som bäst den höll uppå
Sista kornet fiska.

Och i bojor och i band
Den till tinget fördes,
Dängdes på med fot och hand
Och med piska kördes.

Tranan, kung bland foglarne,
Sjelf der förde ordet,
Kråkor, skator nickade
Såsom nämd vid bordet.

— „Stal du korn från fattig man?"
Började processen.
— „Visst ett korn jag tog, minsann!
Ädle herr Assessor!"

— „Stjäla från en fattig karl,
Rackare! kanalje!
Du din dom förtjenat har,
Du skall dö i galge!"

Qvittrade en svala då:
„Sjelf du ock har snattat,
Och ej med ett korn och två
Bonden du beskattat!"

„Du tar för dig, när du kan,
Och med fulla händer,
Att du mången fattig man
På bar landsväg sänder!"

Tranan röt förskräckligt då,
Skrek med harm åt svalan:

„Har jag stulit? Vän! hör på!
Hvad för du för talan?“

„Har jag icke inkomst nog
Att med heder lefva?
Har jag ej den vida skog,
Der jag fritt får gräfva?“

„Och der öfverflöd på bär
Finns på hvarje kulle? —
Och de stackars kräken här
Jag bestjäla skulle!“

Lilla svalan, bondens vän,
Hvilken ej bedragit,
Och som aldrig nån'sin än
Korn från bonden tagit,

Flög mot ljusa himlen opp,
Sjöng om glada vårar,
Väcker månget slocknadt hopp,
Torkar många tårar.

Kant. I. 91.

Hvilkendera skall af dem man höra?

Tvenne gökar golo uti lunden
Uppå hvar sin sida om en kulle,
Och jag råkade att dem få höra,
Och med fröjd jag lyssnade till begge.

Tvenne sångare i glädtig yra
Sjöngo invid hvart sitt hörn af bordet,
Och jag råkade att dem få höra,
Och med fröjd jag lyssnade till begge.

Tvenne gamla gummor se'n jag hörde
Högljudt sladdra vid ett rågadt grötfat;
Hvilkendera skall af dem man höra?
Hin må höra uppå någondera!

Kant. I. 82.

Fick jag göra som jag ville.

Fick jag göra som jag ville,
Strax jag till ett land då fore,
Der det funnes godt om flickor,
Toge derifrån se'n trenne:
En helt ung, en annan gammal
Och en tredje medelålders;
Denna skulle huset sköta,
Goda råd den gamla ge mig,
Och den unga mig förlusta.

Kant. II. 245.

Sorgligt!

Ack! kära, gulle far! jag dig beder!
Gif på kredit en sup!
Sorg och bekymmer tränga bittra neder
Till mitt hjertas djup:
Brunte är mager,
Knappt jag fördrager
Mer hans sorgsna blick;
Och hustrun Greta
Är, skall du veta,
I välsignadt skick;
Sjelf är jag sjuk och krank
Och alldeles pank!

Kant. II. 301.

Den gamles jagt.

Gammal gubbe gick att jaga,
Sköt och trodde sig ha träffat. —
Orr'n dock oskadd är i trädet,
Tjädern vet af ingen fara,
Och på insjöns lugna spegel
Simmar anden helt förtroligt!

Kant. I. 229.

Tre ting äro mannens plåga.

Tre ting äro mannens plåga,
Tre ting, som hans lif förbittra:
Ena är en båt, som läker,
Andra är en häst, som haltar,
Tredje är en ondsint hustru.

Lätt man slipper från det första,
Från en rankig båt, som läker;
Äfven utan Herrans bistånd —
Man kan bränna den i elden.

Äfven slipper man med lätthet
Från en gammal häst, som haltar,
Slipper utan Herrans bistånd —
Man kan kasta den för vargen.

Men bevare oss, du Herre!
Från en stygg och grälig hustru.
Ifrån henne ej man slipper
Lika lätt, som från de andra:
Henne kan man icke bränna,
Kan ej kasta ut åt vargen,
Måste endast tåligt vänta,
Tilldess hin har tagit henne.

Kant. II. 308.

Sjung en visa, vackra flicka.

Sjung en visa, vackra flicka,
Slå ånyo dina driller
Med din skära, rena stämma,
Med din lilla, klara strupe!
Se'n får Suomi-mön ej neka
Ge en kyss åt Suomi-gossen:
Munnen slits ju ej af kyssar,
Handen nöts ej af att tryckas!

Kant. II. 238.

Görom oss en treflig afton.

Gamla året till sina fäder
Redan samlats. Det nya träder
Enligt turen på rännarbanan.
Låt oss svärja den gamla fanan!
Låt oss stimma med spel och sång!
Låt oss fröjdas nu qvällen lång!
Ej med sorg man betungad är,
Ej med ångest man spisar här,
Här man spisar med fröjd och gamman,
Sorglöst lefver man här tillsamman!

Se! på väggen fioler hänga,
Vid panelningen harpor svänga,
Flöjter, pipor vid fönstren dingla,
Invid takåsen bjellror pingla,
Klockan håller vid porten bas.
Intet felar i godt kalas:
Uppå lindan till dans man trängs,
Och på gården re'n polskan svängs,
Och i källaren ölet flödar,
Fläsk och smör man i köket ödar!

Kant. I. 113.

Dansens färd.

Dansen är ej af oss uppfunnen,
Dansens tråd ej i Finland spunnen.
Dansen är ifrån söderns länder,
Hemtad fjerran från Tysklands stränder.
Porten gnällde i fjerran stad,
Vindbrons båge en polska qvad,
Slädans skramlande muntert ljöd,
Snöhvit fradga kring fålen sjöd,
När till norden i yster gång
Dansen leddes med skämt och sång.

Muntra hjerpar på lokan sungo,
Små ekorrar på redet sprungo,
Tjädrar spelte vid kuskens sida,
Och på vintriga mon, den vida,
Togo stubbarne gladt i ring,
Träden nickade rundt omkring,
Skogens klippor och strandens grus
Blefvo gripna af stundens rus,
När förbi dem i yster gång
Dansen leddes med skämt och sång.

Herremannen på hatten höjde,
Fursten hjelmprydda hjessan böjde,
Gubben stafven i luften svängde,
Gossen hurtigt med benen slängde,
Jungfrun log utaf hjertats grund,
Och värdinnan blef mör i mun,
Sjelfva boskapen i sitt bås
Ville bryta upp bom och lås,
När till gården i yster gång
Dansen leddes med skämt och sång.

Nu är dansen på gården redan,
Se! nu stiger den ut ur slädan.
Går att artigt för värden buga;
Värden bjuder den i sin stuga.
Nu på tröskeln den redan står,
Nu den dörren på gafvel slår.
Spiseln nickar ifrån sin vrå,
Väggen myser af fröjd också,
När i stugan i yster gång
Dansen ledes med skämt och sång.

Kant. I. 117.

Hvilket ståtligt par det blefve!

Flickan dansar så söt och nätt,
Gossen skuttar på bästa sätt.
Jungfrun ledigare för sig,
Än den stackars gossen rör sig.
Se! hur flickan är fin och grann,
Gossen hurtig och stolt minsann!
Hvilket ståtligt par att skåda
Blefve ej af dessa båda,
Om blott kärn'garne i sin knut
Kunde hejda sin sneda trut!
Må de härjas utaf pesten,
Och koleran skörda resten,
Att de unga och sköna få
Friarärender ostördt gå!

Kant. I. 116.

Tredubbel fångst.

Antero, den stolta gossen,
Ädlingen den höge ställde
Snaror ut för skogens foglar
Och för strandens räfvar giller
Och vid byn för bygdens tärnor.
Gick i snaran så en orre,
Rödskinn snärde sig i gillret,
Och från byn en fager tärna
Fastnade i falska garnen.

Antero, den stolta gossen,
Ädlingen den höge ställde
Till kalas på färska orren,
Sålde räfvens skinn till staden —
Men hvad gjorde han af flickan?
Hon fick sofva vid hans sida!

Kant. I. 99.

Kom och dansa!

— Vill du komma en dans att träda?
— Hvem skall mig uti dansen leda?
— Käring ligger på bädd af strå,
Hon i dansen dig leda må!
— Då i dansen ej vill jag träda,
Sådan dans är mig blott till leda,
Blicken slocknad, dess glöd är all,
Foten styfnad och handen kall!

— Vill du komma en dans att träda?
— Hvem skall mig uti dansen leda?
— Ungmö hvilar på silkesbädd,
Du af henne till dans blir ledd.
— Ack! af hjertat mig dansa lyster!
Kinden lifvad och blicken yster,
Varma händer, en böjlig fot —
Huru kan jag väl stå emot?

Kant. I. 119.

Ukko, lundens gyllne konung!

Ukko, lundens gyllne konung!
Skogens silfverklädde herre!
Tag i handen gyllne klubban,
Tag din hammare af koppar,
Hvarmed du i skogen bultar,
Skramlar uti ödemarken
I den klara sommarnatten,
I den ljufva skymningsstunden!
Stig längs mon med gyllne klubban,
Vandra långsmed bergens branter,
Jaga skygga villebrådet
Ut ur sina dunkla gömslen;
Drif det fram på öppna platser,
Då jag drager ut att jaga,
När jag går att byte söka!

Kant. II. 339.

Skönt det är att dö i striden.

Slägten jemrar sig och klagar,
Att jag skall i strid bege mig,
Komma för kanoners eldgap, —
Kanske dö på vilda slagfält,
Uppå krigets tummelplatser.
Men min slägt må icke sörja,
Min familj ej mig beklaga!
Ty ej dör jag då i kärret,
Faller nesligt ej på sveden,
När jag stupar uti striden,
Faller under vapnens skrammel!
Skönt det är att dö i striden,
Ljuft att falla under svärdsklang!
Lustigt då man skiljs från lifvet
Utan att af sjukdom täras,
Långsamt dö på plågolägret!

Kant. II. 265.

Epigrammer.

1.

Gjorde värdinnan väl, när hon bryggde det skummande ölet,
Bättre gjorde hon dock, då hon att dricka mig bjöd!

2.

Sömmerskan.

Träget förde jag nål'n och sydde fremmande kläder:
Egen tarfliga drägt föll uti trasor alltmer.

3.

Äfven från fjerran land en gång vänder pilgrimmen åter,
Fastän omätliga haf svallande gå i hans väg.
Men ifrån grafvarnes sköt ej någon åter har kommit.
Skiljs från de sörjande dock blott af en grönskande torf!

Ur Kant.

Politik.

(1865.)

"Sätt ingen tro till Svensken,
Du Finlands ädle son!
Han sviker och bedrager
Och låtsar vänskap blott;
Ditt språk han kufvat, hågen
Han ville kufva ock:
Sätt ingen tro till Svensken,
Du Finlands ädle son!"

Så onda tungor hväsa
I Finnens öra nu;
Hvad seklerna förenat,
De fräta löst igen.
Bort! falska frestartungor!
Så går det aldrig dock!
Så lätt ej Finnen skiljas
Ifrån sin broder kan.

Som gran och björk de äro,
Som vuxit fast ihop:

Derofvan samma stjerna,
Kring roten samma jord.
Om björkens grenar fladdra,
Men granens susa doft,
Så tala de ju endast
Enhvar sitt skilda språk.

En Karl till strid oss förde,
En Gustaf likaså,
Oss båda tillhör Lützen,
Och Narva tillhör oss.
Vårt blod, tillsammans gjutet,
De begge fälten sköljt,
Och vid hvarandras sida
Man vid Pultava föll.

Hvi skola då vi sträfva
För skilda ändamål!
Ej täfla tvenne strömmar
Från Maanselkä i lopp,
Ty barn från samma källa
De äro båda ju,
Fastän i skilda bäddar
De skilda vägar gå!

Om finska språket krossas
Och folket rotas ut,
Ej tadlet eller straffet

Dock Sverge drabba skall.
Det finnarne skall drabba,
Som sofva lättjans sömn
Och uti fåfäng äflan
Hvarandra nederslå.

Och derför, Svenske broder!
Du gamla, trogna vän!
Bort tvedrägt ur vårt sinne!
Upp! slutom ett förbund:
Den stund, då vänskapsbandet
Har brustit mellan oss,
Må uti tusen stycken
Vårt hjerta brista ock!

Oksanen.

Våra umgängen.

Hvad är det för bång och buller,
Hvad för hurrarop och väsen,
Som vi ifrån vester höra
Öfver Östersjön den vida,
Bortom blåa Bottenhafvet?

Hoptals hafva män dit samlats,
Tusenden dit tågat hafva,
Kommit ifrån Norges kuster,
Dädan ifrån Danmark dragit
För att underkufva Sverge,
Att det mäktiga betvinga.
Men i dag ej såsom fordom,
I de flydda onda tider,
Genom härjning, genom plundring,
Genom strid och genom örlig;
Utan genom varma handslag
Såsom brödrafolk emellan.
Stridens skarpa mördarvapen
Fallit ha ur deras händer,
Hvilka nu pokaler hålla

Och till brädden fyllda bägrar,
Hvarifrån de vänskap dricka,
Gammalt broderskap förnya,
Se'n de länge skilda vandrat,
Lefvat fjerran från hvarandra
Såsom fremlingar, men icke
Såsom slägtingar och bröder.

* *
*

Likaså vi sägas hörde
Af ett rykte ifrån Ryssland,
Från den folkuppfyllda staden,
Från Moskwa, det fruktansvärda,
Att oräknelig en skara
Längre från de södra landen,
Af gemensamt, slaviskt ursprung,
Kommo för att lära känna
Sina slägtingar och fränder.
Der de stora fester hålla
Och otaliga kalaser,
Säga ut hvad sinnet gömmer,
Så att hvarje hjerta lifvas.
Så i vänskap de förenas
Och med ljufva ord de knyta
Åter samman alla länkar,
Hvilka skaparn sjelf har knutit,

Men af tiden brutna blifvit,
Lossade af lyckans vexling.

* *
*

Men hvart skola vi då vandra?
Hvart skall finnen kosan ställa?

Visst ha äfven vi en vidsträckt,
En ansenlig slägt att hylla!
Om vi blott omkring oss blicka,
Ha vi ju på alla kanter
Fränder, dem vi gästa kunna.
— Kanske gå vi då till Lappland?

Godt! till Lappland vi bege oss!
Lappen, han den magra gossen,
Surögd och med sneda skenben,
Reder till kalas i blinken
Vid sin stockeld på de vilda,
Snöbetäckta, öde fjällen:
Knifven han från slidan drager,
Sticker dermed ned ett rendjur;
Bloden i ett tråg han samlar,
Drager huden ifrån djuret,
Styckar köttet se'n förståndigt,
Sätter fettet på en tallrik.
„Ät kusin! Kusin, så drick då!

„Håll till godo hvad som bjudes!
„Tag dig för af denna ryggmärg,
„Smaka då på denna njure!
„Eller vill du kanske hellre
„Äta lungan eller hjernan?
„Eller tycker du om lårstek,
„Kanske köttet närmast benen,
„Eller ifrån djurets sida?
„Sedan, när du köttet ätit,
„Blifvit mätt på talg och ryggmärg,
„Drick till slut af klara flottet!
„Skölj ned maten med en blod-klunk,
„Så skall du bli fet och frodig,
„Skönare än alla andra!“

Nej! det der för oss ej duger!
Vi åt annat håll må draga.

* *
*

Nå! hvart skola vi då draga?
— Om till Ingrerna vi gingo!

Fremmande det språket är ju,
Som bland Ingrerna nu herrskar,
Fremmande är också hågen.
Men det der rör Ingrern föga!
„Strasdvui, batuschka Tschuhonetz“

Säger han åt oss helt fryntligt,
Ställer fram en skål med surkål
Och en kanna kvas oss räcker:
„Kuschai kisluju kapustu!
„Ät nu! drick nu! kära granne!“

Nej! det der är föga trefligt,
Låt oss draga annorstädes!

* *
*

Nå! hvart skola vi nu vandra?
— Tänk, om vi till Estland gingo!

Stackars Est! du dyre broder!
Du har icke husbondväldet
Öfver dina vida åkrar,
Och ej sjelf du unnas vakta
Dina penningrika stränder!
Nej! der vandra kalla tyskar,
Riddare med stålblank rustning,
Och med hand, så hård som stålet,
Vinka de åt oss på hafvet,
Vinka oss att draga hädan,
Re'n förrän vi landa hunnit;
Ropande med ilsken stämma:
„Kann die Ehre gar nicht haben!

„Bort ifrån oss, son af norden!
„Bort ifrån oss, dumma finne!"

* *
*

Nå! hvart skola nu vi draga
För att fira brödrafester,
För att evig vänskap knyta,
Då från norden fly vi måste,
Vända åter ifrån öster,
Hädan ifrån söder drifvas,
Måste fly från våra egna,
Bort från våra fränder vika?

Låt oss vandra emot vester!
Låtom oss till Sverige draga!

Du, som oss en moder blifvit
Och oss ljus och bildning gifvit,
Sverge! du emot oss tar!
Stora minnen oss ju fästa!
Om blott dig vi kunna gästa,
Nog den ömmaste och bästa
Modersfamn för oss du har!

Oksanen.

En gång i vinkällaren.

Ack! som en gycklande dröm är glädjen! Den hastigt försvinner;
Endast i drufvornas saft bor oförvissnelig fröjd!
Kommen då! Sherry'ts åldriga must nu låtom oss dricka,
Tills obeveklig en gång mannen med lian oss når.
Dödens härjande hand ej purpurmanteln kan hejda,
Icke den mäktiges svärd, icke en tiggares drägt.
Drick! du min yngsta bror! Vet, tiden har ilande vingar,
Innan du anar det knappt, döden dig vinkar till sig.
När som en yngling du rasar ännu, med smygande fingrar
Redan de ilande år gråhår i lockarne strö.
Rosen, du bröt, en stund blott betraktar du, tjust af dess fägring,
— Dock, ej ens hinner du mer, se! den förvissnar ju re'n!

Låtom oss dricka då, så länge oss döden det unnar!
Tiden den skyndar, och vin ha vi i ymnighet än!

Gjut, du vänlige man, som tummar svickan derborta,
Gjut af den gullgula saft bägarn mig bräddfull på nytt.
Vinet sköljer sorgerna bort och all gnagande ängslan,
Hjertat slår kraftigt och fritt, snillet sig svingar till flygt.
Jorden och all dess flärd, denna narrars ömkliga lekplats,
Såsom en såpbubbla blott hägrar nu inför min syn.
Bort! I jordmaskar, bort! er äflan ej gitter jag skåda,
Skönhet och höghet min blick fängsla med bländande glans!

Oksanen.

Om hösten.

Regnet sqvalar öfver fönsterrutan,
Stormen skakar rönnarne på gården,
Nattens mantel öfver jorden hänger;
Ingen stjerna mer på fästet strålar,
Och i svarta skyar månen dolt sig.

Ljufligare då än nå'nsin är det,
Om ett hem man har, att i dess sköte
Sitta trygg! — På härden brasan flammar
Och kring elden sig församlat alla,
Fader, moder, mormor; endast „lillan",
Hon har somnat godt i mormors sköte,
Och den andra stultarn med sin docka
Står allvarlig vid de äldres sida
Och med undran lyss till Daddas sagor.

En dock finnes, som ej örat lånar
Åt de andras samtal, det är fastern,
Unga fastern; hon till stormen lyssnar
Och med oro rör sig fram och åter,
Som en moder, hvilkens sjuka älskling

Sväfvar mellan lif och död, afbidar
Ångestfull den stund då febern ger sig.

Hennes tankar, ack! i denna stunden
Gunga fjerran de uppå Atlanten,
Följa skeppet Kaleva på vågen,
Råka der på däcket hennes älskling,
Som med natt och storm och vågor kämpar.
Ack! hon kan dock till hans hjelp ej ila,
Kan ej räcka handen åt den kära:
Hjertat klappar våldsamt blott i barmen,
Bröstet häfves utaf tunga suckar!

Oksanen.

Julgranen.

Granens ättling, hemtad ifrån skogen,
Du med glänsande och täta grenar,
Icke mera i din krona ekorr'n
Hvilar sig om natten; jösse hare
Gömmer sig ej mer med sina ungar
Vid din fot; från snåret vid din sida
Bullrande till flygt ej hjerpen svingar!

Fjerran från ditt hem till stadens hvimmel
Re'n du hamnat att ett julträd blifva.
Nu jag kläder dig i brokigt glitter,
Röda, gula och förgyllda flaggor,
Och till kottar vill på dig jag binda
Purpurrosor, nyss ur knoppen spruckna.
Sedan hänger jag på dina grenar
Äpplen, drufvor och Hesperiens frukter,
Som på Etnas sluttningar ha mognat,
Och till slut på hvarje qvist i kronan
Tänder jag ett litet gullgult vaxljus,
Stöpt utaf de skatter bien samlat
Bland Uralska bergens höga lindar.

Så dig smyckande jag dig vill göra
Till en sinnebild utaf de dyra,
Heliga och höga nådegåfvor
Och den himlaklarhet, som ur Herrans
Milda hand en gång om julen utgöts.
Och med glädje och förtjusning stoja
Mina små kring dig i barnslig undran,
Blott till hälften fattande, från hvilken
Alla dessa skänker riktigt kommit.

Oksanen.

Min moder är hungrig!

Vårvintern 1868.

O Finland, moder kära!
Då nu jag nödgas se
Bekymmer dig förtära,
Mitt hjerta fylls af ve!

Väl fordom du oss närde
Vid fyllig modersbarm
Och föda oss beskärde,
Så huld och kärleksvarm.

Men nu din kind är bleknad,
Och bröstet sinat har,
Och bitter sorg är tecknad
I blicken, förr så klar.

Ditt arma hjerta svider,
Och hungerns qval dig tär —
Ack! nödens bistra tider
Den i sitt sköte bär!

Kom! luta mot mitt hjerta
Ditt matta hufvud nu!
Jag sjunga vill, din smärta
Då kanske glömmer du.

Ditt eget språk, det ljufva,
Jag sjunga vill för dig,
Att dödens engel kufva
Och mana från din stig.

På dina läppar gjuta
Jag skulle glad mitt blod,
Om så ditt qval att sluta
Det i min makt blott stod!

Oksanen.

Vid lilla Annas död.

En engel ifrån himlen blå
Begaf sig ut på färd en qväll.
Den kom att jorden skåda få
Och hamnade uti vårt tjäll.

Den var så skön, den var så mild,
Så älskelig och ljuf var den!
Ej någon fanns så rå och vild,
Som den ej gjorde from igen.

För englasjälen innan kort
Blef jordens luft dock tung och qvaf;
Den rörde vingen, ville bort
Till hemmet, och farväl oss gaf!

Hvem, himmel! dina englar små
Vid jordens mörker fängsla kan?
— Så vemodsfullt log hon också
Och höjde vingen och försvann.

Du klara, rena engel, kom
En gång än från din himlafest!
Till jordens qvalm vänd åter om
Och blif än för en stund vår gäst!

När under sorg jag dignat ner,
Och klagosuckar nå till dig,
Och du mitt öga gråta ser,
O! sänk dig då på nytt till mig!

O! sänk dig då till mig på nytt
Och sväfva kring mig ljuf och blid,
Tilldess att sorgen åter flytt,
Och hjertat vunnit ro och frid!

Oksanen.

Forsstyrmannens brudar.

"Min ljufva Anna! ej blekna så,
Fast Pyörtäjä mäktigt brusar!
Väl omotståndligt dess hvirflar gå,
Der vild den mot hällen rusar;
Men känner dess klippor en gång man blott,
Sin herre den väldige då har fått."

Till Anna talade Wilhelm så,
Frimodig och trygg i hågen,
Och båten lät ifrån stranden gå
Att kyssas af vackra vågen
Och förde så älskade fästemön
Att se, huru Pyörtäjäs fors var skön.

„O! huru klart är ej månens sken!
Hur skimrande strömmens vatten!
Hvar fogel slumrar, ej rörs en gren,
Blott stjernorna le i natten;
Att dö med sin älskling i djupet nu,
Hur vore den döden ej himmelskt ljuf!"

Så hviskar Anna med svärmisk blick —
I ögat en tår sig smyger,
Och strömmens yta i hvirflar gick,
Bland hvirflarne båten flyger.
Men Wilhelm förgäfves ej styra lärt —
Ett nöje, som detta, är honom kärt.

Från barnaåren han fört sin båt
Der forsen som vildast jäste,
Och yrde skummet — han log deråt,
Om ock det kring pannan fräste;
I Pyörtäjäs hvirfvel ej fanns en sten,
Som icke han lärt sig att väja re'n.

Men hvarest fallet som brantast är,
Och strömmen som vildast ilar,
På mossig klippa en jungfru der
I mantel af skum sig hvilar;
Den yngsta af Ahtolas tärnor små
Hon Wellamos hjordar här aktar på.

Ett hjerta Wellamos mö ock har,
Det slår under skummig slöja!
Ock under böljan, så kall och klar,
Kan kärlekens suck sig höja!
Och Wellamos jungfru i hjertat fått
Af kärlekens pilar ett dödligt skott.

I Wilhelms öga för djupt hon sett
Och blifvit så vek i hågen.
Men henne skaparn ett språk ej gett,
Hon suckar blott tungt på vågen;
Hon sitter så tålig i forsens brus
Och väntar på Wilhelm vid stjernors ljus.

Och Wilhelms farkost nu ilar fram
Som stormen från fjällens toppar,
Än djupt mot afgrunden sänks dess stam,
Än högt den på vågen hoppar;
Sjelf lugn vid sin åra han farten styr,
Men rosen från fästemöns kinder flyr.

Med glädje Wellamos jungfru nu
Sig störtar till Wilhelms möte:
„Det Wilhelm är! Men hvem är väl du,
Som lutar dig till hans sköte?
O ve mig! o ve! det en qvinna är!
Han håller ju redan en annan kär!“

Att gräsligt hämnas sitt svikna hopp
Nu Wellamos mö besluter;
Från strömmens botten mot ytan opp
Hon hastigt en klippa skjuter,
I tusende spillror den båten slår,
Och lurande döden sitt byte får.

Men *Wellamo-jungfruns klippa* man
I Pyörtäjä än kan skåda,
Den klippa, hvarest förderfvet hann
De älskande unga båda.
Men Wellamos jungfru i djupets sal
Sägs sucka ännu utaf kärleksqval.

Oksanen.

Källan bland gatstenarne.

Hvem af naturens döttrar
Har dig väl hatat så,
Att hon dig fört till staden
Att längs dess gator gå?
Här är ditt lif så ovant,
Så glädjetomt det är —
Ej får du fritt här svalla,
Ej ostördt brusa här!

Här öfver hvarje gata
Man noggrann uppsigt har,
Och snart med skarpa stenar
Man lifvet af dig tar,
Om ej man dessförinnan
Dig sopat har igen —
Man tål ej att förklarad
Du speglar himmelen!

Ett underjordiskt dike
De kunna gräfva dig
Och tvinga dig att söka

Bland otäck dy din stig.
Der ser du aldrig solen,
Ej månens silfverljus,
Der dofta inga blommor,
Der hörs ej furors sus.

O! hade klara ögat
Dig unnats öppna få
I Tavastland, det sköna!
Den trötte vandrarn då,
Som dignat under färden,
Vid dig sig svalka fick
Och se'n bland blomstren hvila
Förnöjd, ett ögonblick.

Och hade upp du runnit
Långt bort i Savolaks,
Uti Karelens bygder,
Skyhöga granar strax
Sig skulle rest omkring dig,
Och doftrik hägg bland dem,
I hvilkens svala skugga
Sig göken sökt ett hem.

Dit skulle spåmän kommit,
Och sjuka släpat sig
Och guld och silfver offrat
Med ödmjuk tro åt dig,

Och tärnan till dig satte
Sitt kärlekshopp så gladt
Och smöge dit att bada
I dunkel sommarnatt.

Och sjelf du skulle gett dig
Se'n ut på vandringståg
Och berg och blomsterkullar
Omslingrat med din våg
Och, menniskor till undran
Och skräck, dig gjutit ut
I blåa hafvets sköte
Som Imatra till slut.

Men af naturens döttrar
Väl någon hatat dig,
Då du blef förd att söka
Längs gatan här din stig.
Här är ditt lif så ovant,
Så glädjetomt det är —
Ej får du fritt här svalla,
Ej ostördt brusa här!

Oksanen.

Sparfven.

Ack! om jag kunde sjunga
Som söderns näktergal!
Och såsom lärkan gunga
I luftens höga sal!

Jag sjönge blott din ära,
Du sköna Suomi-brud!
Och dina böner bära
Jag skulle upp till Gud.

Kanske att då Han vände
Mot oss sitt anlet huld
Och sommarn till oss sände
Med rika skördars guld.

Men näktergalens toner
Ej fallit på min lott,
Till flygt mot himlens zoner
Ej vingen styrka fått;

Dock vill jag tyst ej vara,
Men qvittra glad min sång,
Då skogens sångarskara
Förstummats vintern lång.

Väl bättre sånger stiga
Mot Suomis himmel blå,
När våren kommit. Tiga
Vill sparfven gerna då.

Suonio.

Bön för fosterlandet.

O konung öfver konungar,
Som jord och himmel skapat har!
Ditt fadersöga vänd också
I nåd emot vår ringa vrå.

Vårt folk ej talrikt är och stort,
Och verlden föga om oss sport;
Hvad ha de store dock förmått,
Om ej af Dig de krafter fått?

Som stoft är inför dig all prakt,
All höghet och all jordisk makt.
Du vinkar: välden sjunka ner,
Och makten Du de svaga ger.

De små och ringa ofta ju
Till dina verktyg korar Du,
Att derigenom verlden må
Din makt förklarad skåda få.

När dig du valde ut ett folk
Till sanningens och ljusets tolk,
Bland verldens slägter valde Du
Det lilla Judafolket ju.

Bland Judastäder Bethlehem,
Som minst och ringast var bland dem,
Fick största nåd och salighet,
Då Du din son der födas lät.

Vår bön, o Herre! derför hör!
Din nådes verk i oss ock gör!
Om storhet ej Dig bedja vi;
Vi vilja i vår ringhet bli.

Men låt vårt folk Dig tjena få
Och ständigt dina vägar gå
Och troget söka sanningen,
Att se'n kring verlden sprida den!

Suonio.

— —

Skidlöparens sång.

„Upp! I finska gossar! Tagen
Edra skidor fram med fröjd!
Skön att skida är nu dagen,
Snön betäcker dal och höjd!“
Foten röres,
Skidan föres
Framåt uti lustig färd!

Se! på fjället vaknar vinden,
Svingar sig från topp till topp. —
„Skidan vår är snabb som hinden,
Låt oss fånga vinden opp!
Ingen hvila!
Lätt vi ila
Med den vräklingen i kapp!“

Der är björnens vinternäste,
Dit vi styre skidors par!
Makligt i sitt granrisfäste
Nalle timmerstockar drar. —

„Gubbe, res dig,
Tung och vresig!
Se! vi brutit upp din dörr!“

Skogens kung, den vidtberömde,
Lyfter sina ramar nu. —
„Kanske du om brottning drömde?
Kom! din man här finner du!“
Gapet grinar,
Spjutet hvinar,
Stridens gny kring skogen hörs.

Nu har björnen blifvit slagen,
Spjutet rätt i hjertat gick;
Gubben ur sin sömn blef tagen
Endast för ett ögonblick! —
„Hornen skalle!
Och vi alle
Förom gladt vårt byte hem!“

Men när fienden vill fresta
Att vårt Finland helsa på,
Vi på foten skidan fästa
För helt annat vildbråd då!
Och vi draga
Ut att jaga,
Men med skarpa svärd i hand!

Och i blod en hvar skall falla,
Som emot oss vågar stå!
Om de fly, stor sak! dem alla
Vi på våra skidor nå!
Höga norden,
Fosterjorden
Fri och lycklig blifver så!

Suonio.

Soldatsång.

På väggen svärden hänga vi!
I handen bägaren!
Kring tärnans midja slänga vi
Den andra armen se'n.
Som höstens blomma, späd och skär,
Så flyktigt krigarlifvet är —
Så länge än den dofter bär,
Vi böra bryta den.

Hvad mer, om också drufvan vi
För mycket fresta på!
I blod förbytt på tufvan vi
Snart nog den gjuta få,
Hvem vet, kanske i morgon dag!
Så drickom då i djupa drag,
Att sedan i de vilda slag
Ej blodet sina må!

Om nu en kyss ock röfvas, hin
Må deraf taga harm!

Snart skola vi ju söfvas in
Vid jordens kalla barm.
Så älskom då af hjertans grund,
Och kyssom nu i glädjens stund,
När ännu tärnans purpurmund
Oss bjudes kärleksvarm!

Suonio.

Rådet.

Till sin gosse, van att gnabbas,
Smått förtretad flickan sade:
„Hur'dant stöd kan du väl blifva?
Du är som ett gräs, för vinden
Vaggande åt alla sidor! —
Skulle väl på dig jag lita?
Du en bölja är, som svallar:
Satte jag min tro till böljan,
Ganska snart jag blefve sviken! —
Du är blott en flyktig fjäril:
När du kysst en stackars blomma,
Till en annan strax du flyger!"

Gossen svarar, van att gnabbas:
„Föga stöd är af en telning,
Af ett svagt och böjligt grässtrå —
Stöd du dig emot en stubbe!
Stubben nog är stark och säker;
Stor sak! om ej just så vacker —
Tjock och otäck, svart och skrynklig. —

Svårt är att på vågen lita:
Vågen svallar ju beständigt —
Nej! sätt du din lit till isen,
Den ej svallar såsom vågen;
Stor sak! om den kyla sprider! —
Bry dig icke alls om fjäriln,
Den blott flyktigt kurtiserar,
Nej! tag masken till din make!
Tryggt du uppå den kan lita,
Och den flyger ej ifrån dig;
Stor sak! om ditt bröst den gnager!

Suonio.

Till mitt hjerta.

Hjerta! du mitt vilda hjerta!
Huru vågar du förmätet
För den höga, kyska ungmön,
Slå i saligt hopp?

Vet du ej, att stoftets trälar
Utan straff ej unnas skåda
Himlens sol? Dess rena strålglans
Bländar deras blick. —

Ack! blott en gång låt mig skåda
Hennes väsens skära skönhet —
När mitt öga sedan bländas,
Endast hennes bild jag ser!

Suonio.

Kärlekens morgon.

Me'n hoppet hade slocknat i mitt hjerta,
Och natt och mörker i mitt sinne rådde
Och känslan stelnade i kall förtviflan.

Jag såg dig — purpurn spreds på dina kinder! —
Det var min kärleks ljufva morgonrodnad,
Och hoppet väcktes åter i mitt hjerta.

En stråle blid ditt blåa öga sände! —
Det var min kärleks första, klara solblick,
Och nattens skuggor från mitt hjerta veko.

Ett ord du sade se'n — ack! blott ett enda! —
Min kärleks sol i herrlig strålglans uppgick,
Och vinterns drifvor i mitt hjerta smulto.

Suonio.

Under väntan på den älskade.

Skall ej snart jag skåda få
Vännen, som jag väntar på?
Timmarne så långsamt gå —
Ila, tid, o ila!

Flyg med fogelns vingepar!
Flyg så snabbt, som örnen far —
Långsam flygt ändock du har —
Ila, tid, o ila!

Se! nu kom min hjertans kär,
Hvilar vid mitt sköte här;
Verlden all förgäten är —
Stanna, tid, o stanna!

Suonio.

Min vise vän och min kärlek.

"En fager lögn är kärleken,
En tom och flyktig dröm allenast,"
Min vise, mångterfarne vän
Så sade, då vi råktes senast.

Är den en lögn, o! evigt må
Att sanning finnes då jag glömma!
Är den en dröm, o! aldrig då
Jag annat göra vill, än drömma!

Suonio.

Jernet.

Uti kärrets dy jag föddes,
Låg så from i våta jorden
Vid min hulda moders sköte,
I min fostrarinnas armar.
Och jag lyste röd som purpur,
Der som jernrost jag mig vräkte.

Illasinnad menskoättling
Tog mig sedan upp ur kärret,
Ryckte mig från modersfamnen,
Förde mig till evig träldom.

Kastade mig så i elden,
Sölade min drägt med aska:
„Gråa kläder slafven bäre,
Purpurn tillhör endast herrskarn!“

Slog mig se'n på bara kroppen,
Bultade med tunga släggor:
„Slafvens nacke måste böjas,
Trälens rygg man kröka måste!“

Satte mig till vidrigt arbet',
Dref mig till ett nesligt handtverk:

„Gå och nedslå skogens granar!
„Gå och meja gröna gräset!
„Allt, hvad som på vingar sväfvar
„Och på fyra fötter ilar,
„Med din egg du må förderfva!
„Ja, din moders barm du äfven
„Må i djupa fåror rista!“

Men för detta grymma arbet'
Allt, hvad skapadt är, förskräckes
Och mig, stackars usling, hatar.

Vänta bara, vilde herre!
Akta dig, du onde husbond'!
Sjelf din träl du lärdom gifvit,
Föregått med ondt exempel! —
När min vrede gäser öfver,
Och mitt raseri vill släckas,
Då skall jag din slägt förderfva
Och mig tvätta i ditt hjertblod,
Djupt uti ditt bröst mig bada.
När på så sätt jag mig renat,
Skall jag stråla klar ånyo,
Som en herrskare det anstår,
Prunka uti purpurmantel
Mycket skönare än fordom!

Suonio.

Snöflingorna.

Snöflingor svärma,
Sväfva i lätta,
Luftiga lekar,
Trotsande kamp.
Trötta omsider
Sjunka de sakta,
Falla till jordens
Fridsälla famn.
Väckta af vänlig
Vårsol de sedan
Stiga mot stråfull
Himmel igen.

Menskorna äfven
Äflas och sträfva,
Älska och hata,
Störta till strid.
Trötta omsider
Leken de lemna,
Vackla till grafvens

Vänliga ro.
Manad af Herrans
Heliga stämma
Anden dock svingar
Salig mot skyn.

Suonio.

Vid vingårdsstakettet.

„God morgon, du herrliga flicka!
Så tidigt vid arbetet re'n?“
Hon log och en klase mig räckte
Med svällande drufvor se'n.

„Du rodnande tärna! med glädje
Din vänliga gåfva jag tar,
Men säg mig, åt hvem månn' du gifva
Ditt nattsvarta ögonpar?“

„De ögon, så fulla af lågor,
Som drufvan är full af glöd —
Säll den, som en gång förunnas
Dem ega i lust och nöd!„

Suonio.

De sammanvuxna björkarne.

Det växte tvenne björkar
Med vackra, hvita stammar
På Suomis sköna jord,
Och deras rötter slingrat
Sig fast omkring hvarandra,
Men kronan vajar fritt.

De susa så förtroligt
Och hviska åt hvarandra
Och säga undrande:
„Hur kom du hit, min broder!
Att växa vid min sida
På blomsterkullen här?“

— Min moder här mig födde,
Af vestans fläkt du fördes
På lätta vingar hit:
Om en af oss nu krossas,
Helt visst af sorg den andra
Förtvina skulle då.

Suonio.

Bröllopsvisa.

Fogeln, som så öm och trogen
Slår sin ljufva drill i skogen
För sin maka, huld och kär,
Äfven oss att älska lär.

Ungdomen med hoppfullt sinne
Håller lärdomen i minne,
Undrar, hur det vara må
Att vid vännens sida gå.

Så de tänka. I detsamma
Tänder kärleken sin flamma
Uti deras hjerta re'n,
För att aldrig slockna se'n.

När blott tro och kärlek båda
Oinskränkt i hjertat råda,
Då ett torp i grönan skog
Är för deras sällhet nog.

Nöjda, lyckliga till sinnes
Någon sorg för dem ej finnes,
Och hvar möda, hvart besvär
Troget deladt tungt ej är.

Hvarje glädje, som dem hinner,
Väg till deras hjerta finner,
Äfven i sin ringa lott
Öppet för allt skönt och godt.

Och när lifvets sommar lyktat,
Och behag och fägring flyktat,
Mognar än för lifvets höst
Gyllne frukt i deras bröst.

Jak. Juteini.

Den faderlöses sång till sin moder.

Gråt ej så, o moder kär!
Gjut ej tårar flera!
Fast i grafven far nu är,
Gråt ej, gråt ej mera!

Tänk ej uppå sorgen mer,
Blicka upp mot höjden!
Blå och ljus den mot dig ler,
Der'från kommer fröjden!

Vänta! efter några år,
När jag kraft i armen,
Styrka i hvar muskel får
Och friskt mod i barmen;

Då skall jag ifrån din stig
Alla sorger röja.
Ingen nöd se'n hinner dig,
När jag orkar plöja!

Jak. Juteini.

Dryckessång.

Ölet släcker törsten väl,
Men att dricka är dock skäl
Utan törst också.
Gossar, stämmen upp en sång!
Låten stånkan se'n sin gång
Rundt kring laget gå!

Ölet ger oss styrka mer,
Stånkan glans åt festen ger,
Lifvar hvarje sinn'.
Sorg och qval på dörren körs,
Och när hurraropet hörs,
Stämma alla in.

Suomis ädla land skall än
Låta sina trogne män
Dricka öl ur så:
När då alla ramlat kull,
Stånkan än, till brädden full,
Låt kring laget gå!

Jak. Juteini.

Epigrammer.

1.

Mannen är väl qvinnans hufvud,
Men för mannens hufvud skaptes
Qvinnan till en tagelborste.

2.

Ungmö, som haft många fästmän,
Är som andfallen champagne.

3.

När i vaggan barnet ligger,
Vyssas det med sång till hvila.
När till grafven gubben föres,
Ljuda sånger kring hans kista.

4.

Då ju hvarje gammal gubbe
Varit ung, förrän han åldrats,
Så är ungdomen helt tydligt
Äldre ju än ålderdomen.

5.

Eva.

Ack! om ändock moder Eva
Vetat lefva
På ett mer förståndigt sätt
Och ej låtit ormen locka
Sig att plocka
Äpplet ifrån kunskapsträ't!
Så hörs klaga mången qvinna,
Men besinna
Att, om strängt de pröfva blott,
Ha de kanske sjelf från stammen
Tagit famnen
Full af frukt, med blad och skott!

6.

Skulle hvar skälm få stryk, så vore i sanning att frukta,
Att i vårt fädernesland snart blefve brist uppå skog.

7.

Grafskrift öfver en lätting.

Här en lätting gått till hvila,
Och så djup är nu hans slummer,
Att det mycken möda blifver,

När han åter upp skall väckas
En gång på den sista dagen.

8.

Nu och fordom.

Förr det fanns i denna verlden
Otack mer än skäligt varit.
Nu för tiden ytterst sällan
Spörjes skäl till sådan klagan,
Ty i dessa vrånga tider
Sällan någon godhet öfvas.

9.

Inskrift öfver det eviga pinorummet.

Stackare! på jorde kände
Du ej några varma känslor,
Träd härin och gör bekantskap
Nu med dem för första gången!

10.

Lyckans håfvor.

Säg! hvar äro lyckans håfvor
Delta lika mellan menskor?
En har fått för litet visdom,
Men har högmod allt för mycket;

Och en annan, som fått kunskap,
Sträfvar jemt att denna öka;
Uslingen sin nöd beklagar!
Af sitt guld den rike skryter.
Ja! i hela vida verlden
Annat allt är ojemnt deladt,
Utom dumheten allena:
Deraf har enhvar dock något,
Hvilket stånd han också tillhör!

Jak. Juteini.

Månens berättelser.

Andra qvällen.

Månen uppgick åter på vanlig tid, helsade mig och begynte berätta:

En gång kom jag på min ensliga färd till yttersta norden, till det land, hvars blotta namn inger fasa, till Sibirien. Jag såg Obi-strömmen framvältra sina mörka vattenmassor och störta till Ishafvets kalla famn, der den inväntades af döden. På stranden stod en ensam Samojedhydda, halftförfallen, lutande mot jorden. Hela nejden var dyster och död. På de ödsliga, trädlösa kärren och ljunghedarna hade snön utbredt sitt hvita täcke, och lekande yrde den smått under nordanvinden. Intet lefvande väsen syntes eller hördes; endast den hungriga vargens tjut blandade sig med nordans klagosuckar. — Här var dödens och nattens rike. Solen hade för länge sedan flytt till mera lyckligt lottade länder. Ett ständigt mörker skulle herrskat, om jag ej då och då begett mig dit för att lysa, och norrskenen ömsom framskjutit sina mångfärgade flammor.

Jag såg in i hyddan, hvarifrån eld glimmade: vid en lampas matta sken satt vid bordet en ung, bleklagd man, med hufvudet lutadt emot ena handen. Hans ansigte var magert, och i hans panna hade bekymmer och ansträngdt arbete ristat djupa fåror. I ögonen brunno feberns flammor, och andedrägten gick med ett pipande ljud ur det tärda bröstet. Han upplyftade hufvudet och grep åter till pennan. Jag såg hans anletsdrag blott ett ögonblick, men dock rann det mig i hågen, att jag äfven en gång förr hade sett honom. — Men det var långt härifrån, det var i Finlands hufvudstad, Helsingfors. Från en låg vindskammare lyste då ett klart sken, och glädjen genljöd ända ut på gatan. Jag tittade dit in. Rummet var uppfyldt af glada ynglingar; med strålande ögon och glödande kinder talade de om sitt sköna fosterland, om sina förhoppningar och sina sträfvanden. Med händerna räckta till trofast förbund lofvade de, att en hvar i sitt hvärf offra lif och krafter för Finlands väl, för dess framåtskridande och blomstring, och ej sky någon möda, ej ens sjelfva döden, om blott det lände till Finlands ära. Derefter skildes de, men vindskammarens invånare stod ännu länge vid fönstret; från hans läppar uppsteg en bön: „Gif, o Gud! kraft att uppfylla, hvad vi nu lofvat!“

Då var jag vittne till löftet — nu var det uppfyldt. Den kärlekens första gnista, som jag då såg tändas, hade uppflammat till en låga, som intet mäktade utsläcka; den hade fört honom långt från sitt hem till fremlingars boningar; den hade ledt honon till detta hatade och afskydda land, för att derigenom öka Finlands ära. — Ute var iskall vinter och mörkaste natt; i hans hjerta var herrlig sommar och solljus dag! — Du har kanske redan anat hvem det var! — Rundt omkring verlden föres af ryktet, och fosterlandet räknar bland sina bästa söners namn, namnet — Castrén.

Fjerde qvällen.

Otvifvelaktigt, sade månen åter en qväll, har du läst Cooper's berättelser om Amerikas nybyggare. Du har i dina tankar följt dem i alla deras lefnadsskiften. Än har du beklagat dem, då deras händer under rödjandet i urskogarne nedsjunkit af utmattning; än har du bäfvat i ditt innersta, då de uppväcktes ur sömnen af indianernas förfärliga stridstjut. Deras sorger och faror hafva lockat strida tårar i dina ögon, och deras glädje, deras fröjder hafva kommit äfven ditt bröst att klappa.

— Men vet du, att i ditt eget fädernesland, kanske i din egen hemsocken, lefves samma lif och trotsas samma mödor, pröfvas lika bittra bekymmer, som derborta i Amerikas urskogar? Men huru skulle du veta det; derom har ju Cooper ej nämnt ett ord!

Så hör då, hvad jag har skådat! Det var om sommaren 1857. Natten var klar och ljus, så att ej mitt bleka sken behöfdes; för eget nöje färdades jag likvisst äfven osynlig min vanliga stråt. Jag kom till Karelen till trakterna kring Höytiäinen. Dåförtiden var denna Finlands klaraste sjö ännu ej förvandlad till en trång dypöl emellan slammiga stränder. Milsbredt sträckte sig ännu dess område, och de långa, jemna vågorna slogo emot höga skobevuxna stränder. — Vid denna nattliga stund sköt den dock inga vågor, utan hvilade lugn och jemn som en omätlig spegel. Stundom blott gick nattens andedrägt öfver dess yta, inristande dit några lätta krusningar. Äfven ofta förr hade jag gått häröfver för att beundra denna trakts ljufva skönhet, och då hade mina blickar alltid stadnat vid ett högt berg. Dit vände de sig äfven nu. Rundt omkring, så långt som ögat bar, på berg, i dalar, stodo ännu gran- och tallskogar i deras ursprungliga, djupa allvar. Men detta berg erbjöd en helt annan anblick. På somliga ställen betäckte ung björkskog dess sluttningar med fro-

dig grönska, på andra åter lyste svederna i rödt och blått med sina bär och blommor. Här syntes ett nyss afbrändt svedjeland med sina bruna kanter; der svällde redan gulnande ax emellan de sotiga stubbarne. De voro visserligen få och dåliga, men skogens åboers hjertan skulle dock klappat gladt vid deras åsyn; ty här fanns ju ändock hopp. På bergets sluttning stod en stuga. Den var så dålig och liten, att du, som vant dig vid städernas ståtliga byggnader, knappt skulle ansett densamma ens vara en menniskoboning. Väggarne, som lutade emot stöttor, voro uppförda af obilade stockar. Taket var bristfälligt: emellan torfven framträngde långa, hvita näfverflisor, likasom skjortslarfvorna genom trasorna på en tiggares drägt. Men den svartnade skorstenen och de emot väggen ställda åkerbruksredskaperna vittnade, att det äfven här fanns lif och arbete. Hvem vet, kanske gick äfven glädjen stundom på besök i denna trånga boning, och kanske fanns det under detta låga tak rum äfven för menniskohjertats högsta och ädlaste känslor! Men du må döma sjelf!

Redan länge har jag känt detta torp. Då jag såg det första gången för ungefär tio år sedan, var det nyss upptimradt. Der bodde en man och en qvinna. De voro unga, och i deras fylliga kroppar uppenbarade sig helsa och styrka. Mannen hade i hemmet lefvat som yngre bror; men

sedan han gift sig, begaf han sig med sin maka till ödemarken och begynte rödja sig ett eget hemman. Första sommaren bodde de i en koja; andra sommaren uppreste sig redan torpet här, visserligen dåligt nog — man hade ej tid, ej heller brydde man sig om att göra det större och bättre — men man var dock under eget tak. Furuskogen tycktes blifva förskräckt för denna ovanliga uppenbarelse och drog sig allt längre tillbaka. I dess ställe uppstodo brokiga gräslindor och gröna broddåkrar. I skogen blandade sig koskällornas pinglande med foglarnes sång, och i torpet uppsköto år efter år små menniskotelningar kring föräldraträden.

Men nu var det ej mera såsom förr. Under sommaren hade björnen fällt tvenne af gårdens kor, vredgad öfver att de vågat objudna beträda hans område, och under vintern nödgades man sälja den enda återstående kon till staden, emedan höstens frost hade förstört all säd. Det för priset köpta mjölet uppblandades med bark, men icke ens då ville det alltid hinna till.

Då jag nu såg in genom torpets fönster, såg jag der bleka anleten och utmärglade kroppar. Men likväl lågo alla försänkta i djup sömn, och sorglöshet, ja nästan glädje, lyste ur deras drag. Redan började ju säden gulna, och snart skulle man slippa till nyrågen. Förutom gårdsfolket såg

jag i stugan tvenne fremmande barn. De voro fader- och moderlösa; deras föräldrar hade under sommarens lopp blifvit skördade af en härjande farsot, och barnen voro nu hänvisade till goda menniskors förbarmande.

Under det jag betraktade torpet med dess innevånare, begynte utsigten skymmas. Hvad var orsaken dertill? — Kärrets förderfliga ande fick ej sömn ens denna natt. Den steg upp från sitt dyläger, gick sakta smygande längs marken och utbredde ett hvitt dimtäcke öfver hela nejden. Den vecklade det kring hvarje blomma, hvarje ax, så omsorgsfullt, som en öm moder höljer sin sjuka älskling. Men detta täcke värmde ej, värnade ej; det isade, det dödade.

Tidigt om morgonen vaknade i torpet mannen. Han gick ut för att betrakta den vexande grödan och fröjda sig vid dess anblick. — Hans bleka anlete blef än blekare; hans hufvud sjönk emot bröstet — sinnesrörelsen tycktes qväfva honom. Men slutligen utgick från djupet af hans bröst ett hemskt verop. Hvad hade då hans öga skådat? — Hela åkern var hvit, och i den uppgående solens strålar glimmade axen så gladt, som skulle den onde sjelf suttit der och hånlett.

Hans rop hade äfven uppväckt hustrun; hon kom ut.... Länge hördes endast tunga suckar, och bittra tårar rullade utför hennes kinder. Men

då uppklarnade med ens mannens anlete. Han lade händerna i kors och sade med fast stämma: „Herren har gifvit, Herren har tagit, prisadt vare hans namn evinnerligen!“ „Amen“ sade hustrun, aftorkande sina tårar, och med styrkta sinnen gingo de åter in i stugan. Der hade barnen redan vaknat. „Far, vi äro hungriga!“ ropade de emot föräldrarne. Ångest förvred för ett ögonblick fadrens drag; men han fattade sig genast åter. Lugnt tog han från skåpet det sista brödet och skar åt hvart och ett af barnen ett stycke. Tiggarbarnen stodo längre bort, men betraktade brödet med lystna blickar. Mannen tvekade ett ögonblick, men sedan skar han af brödet ännu tvenne stycken och gaf åt dem. När han gjort detta, vände han sig till hustrun och sade: „I morgon måste vi gå och söka oss arbete annorstädes ifrån: här kunna vi ej längre dröja!“

Sjunde qvällen.

Jag kommer ifrån Dvinas lugna vatten, sade månen. Der, hvarest tundrans dotter Pinega utfaller i Dvina-flodens famn, såg jag på strandsluttningen ett grafkummel. Landsvägen går tätt förbi detta kummel. Då jag betraktade detsamma, kom dit i

fyrsprång en ståtlig troika. Den mellersta hästen i trespannet kromade sig stolt och med högburet hufvud, och orsak nog hade den att stoltsera, då man hade åt densamma anförtrott att bära en ståtlig loka, på hvilken en väldig klocka klämtade takten åt loppet. Med afundsamma ögon betraktade sidohästarne denna ära; de galopperade och stretade af alla krafter, att komma framom kamraten; men intet hjelpte, han förblef dock ständigt i jemnbredd med dem. Stundom försökte de bita hans hals, men då drog den skäggiga körsvännen tömmarne spändare, och hans piska klatschade på de afundsjukas ryggar. — Under slädans kur satt en herre. Då man kom närmare kumlet, såg han ut och frågade, hvad det kunde vara. — „Det är en kurgan, Herre!“ svarade skjutskarlen, „det är en af dessa Tschudgrafvar. I dessa trakter bodde nemligen fordom det rika och mäktiga Tschudfolket, hvilket hade guld och silfver hela visthus fulla, och mammutdjur och soblar i stället för boskap. Då den stora modren Novgorod begynte utbreda sitt välde och den helga tron till dessa nejder, ville ej de stolta hedningarne böja sina nackar under det fremmande väldet, utan drogo sig med sina skatter och rikedomar ned under jorden. Der lefva de allt ännu.“

„Om du, far lilla, om dagen skulle gräfva i en sådan kurgan, så skulle du finna intet; men kom hit om natten, isynnerhet midsommarnatten, så får

du se huru på kumlets topp brinner en blå låga, och om du vågar se dit ned genom en remna, så skall du se dem sitta der vid ett bord och tömma vinpokaler. — Så säga de gamla alltid; jag har ej sjelf sett det, ej heller någon af den nuvarande generationen! Visserligen företog sig engång en Petersburgare att om natten gå dit för att söka skatten, men huru gick det med honom? Jo, man fann honom om morgonen liggande hufvudstupa på tundran. Det är rena sanningen. Far-salig berättade det åt oss barn många gånger."

Och likasom af fruktan, att hans tal skulle råkat väcka någon af dessa Tschudvålnader, gjorde skjutskarlen korstecknet och snärtade sitt spann med piskan. Hästarne sträckte ut i fyrsprång, och slädan försvann som en afskjuten pil bland skogens träd.

Men skjutskarlens berättelse hade hos mig väckt några minnen. Fordna tiders vålnader begynte skymta för mina blickar. Visst hade jag varit här förut, varit här då Tschuden ännu var detta lands enda herrskare. — En natt såg jag vid stranden en stor farkost, som med ett tåg var fastbunden vid stammen af en tall. Troligen fanns i densamma både mycket och dyrbart kram, ty den låg nästan till bräddarne i vattnet, och på tofterna syntes bågar och svärd till hands, i händelse fienden skulle komma för att plundra. I fartyget lågo några män och på stranden en hop an-

dra. De voro från en handelsresa återvändande Tcshuder, hvilka här höllo sin sista nattrast; i morgon borde de vara hemma, i morgon borde de offra tackoffer i Jumalas tempel.

Alla voro försänkta i djup sömn. Icke ens utposterna voro längre vakna; de voro uttröttade af dagens långa rodd, och hvad för en fara kunde nu mera inträffa, då man redan var snart sagdt vid hemmets strand! — Det öfriga folket sof under bar himmel, men den unge anföraren hade till skydd ett varmt, med röda broderier utsmyckadt tält, en skänk af en österländsk furste. Under detta hvilade han och hans läppar logo så saligt. Hvad var det han såg i sömnen? Han såg sin grannes sköna dotter, hvilken i hans hjerta hade upptändt en låga, som ej Polarhafvets is, ej nordanvindens kalla fläkt skulle mäktat utsläcka. — Hans hem var fattigt; han kunde ej betala den lösepenning, som hennes fader fordrade. Derför hade han

Farit bort till fjerran länder,
Ut till obekanta kuster,
För att söka hvita silfret,
För att röda guldet samla.

Nu var han på hemfärd från österländerna, och hans farkost lastad med guld och dyrbara egodelar. I drömmen såg han redan sin älskling — hon sprang i hans armar — hon ropade hans

namn — han vaknade. Det var ej den älskades hand, som smekte honom, det var ej den älskades röst, som kallade honom — det var hans gamla trotjenares hårda hand och sträfva röst, som väckte honom ur sömnen. „Upp herre! Norrmännen ha öfverfallit oss!“ — Den unge anföraren sprang upp och störtade ut ur tältet. Der brusade redan striden som vildast. — Då väktarena insomnat, hade norska vikingar obemärkt smygit sig öfver dem. — Bjarmerna, som hemtat sig från sin första förvirring, gjorde dock tappert motstånd. I spetsen för vikingarne stred en ung hjelte med jernpansar på bröstet och en glänsande hjelm på hufvudet. Hvart hans stridsyxa träffade, der föll en man, såsom furan faller för åskviggen. — Emot honom störtade nu Bjarmerhöfdingen; de stodo snart midt emot hvarandra. Bjarmens svärd blixtrade genom luften — men det flög i stycken emot jernpansaret. — „Bjarmens trolldom biter ej på godt stål!“ ropade vikingen. Hans stridsyxa susade och klöf i nästa ögonblick Bjarmens hufvud ända till axlarna. Här är hans grafkummel. Mången natt såg jag sedan der en gråtande flicka. Men hennes tårekälla har redan länge varit torr! — Hela Bjarmerfolket har för länge sedan skingrats, försvunnit! Det lefver numera blott i segrarenas minne, i deras sagor.

Tionde qvällen.

Det var i början af Maj månad. Vintern hade redan flyttat bort från våra hyddor, men hafvet och jorden voro ännu fulla af dam och skräp, såsom det alltid blir efter en bortflyttande.

Den nya invånaren, våren, hade nyss kommit och hade ännu ej hunnit städa sin boning. Såsom dammiga spindelväfvar hängde ännu gråa skyar i taket; krossade isspillror drefvo omkring på vågorna; det gula, vissnade gräset var ännu ej betäckt med brokig blomstermatta; de bladlösa träden stodo som fönsterposter, från hvilka gardinerna blifvit nedtagna. Våren hade ej ens ännu fått sin bostad riktigt uppvärmd; vädret var sådant, hvarom Esten säger: sommarens ögon, vinterns tänder.

En afton kom månen åter för att tala med mig. Åhå! sade den, bra senfärdig är man här. Annat är det der borta i den eviga vårens hembygder. Skönt, outsägligt skönt är Italien; Hvad är detta bleka lakan, som om våren är utbredt åt eder till tak, mot Italiens mörkblåa himmel! Här synas inga stjernor, och jag sjelf kan blott med stor möda göra mig synlig. Annat är det der. Månen var tydligen vid dåligt lynne; den hade kanske förkylt sig på vägen. Den teg och såg butter ut. Men strax klarnade den åter och sade:

Jo, Jo! nog är södern skön; men hvarför vändes magnetnålens spets ständigt åt norden; hvarför

När fogeln flyr i kulen höst,
Så qvittrar den med sorgsen röst.
Om våren till vår nord igen
Med jubel kommer den.

Men hvad pladdrar jag här; bättre vore att begynna berätta något. Och efter som jag nämnde Italien, så skall jag berätta för dig något derifrån.

Jag sväfvade en gång öfver Nizza. Hos eder var då ännu sträng vinter, der var ljuflig sommar.

Hafvets svall höjde sig sakta såsom en sofvandes bröst. Luften var varm och uppfylld af blomsterdoft. Citron- och pomeransträden voro öfverhöljda med hela drifvor af hvita blommor, och derborta vid horisonten syntes de skyhöga alperna, som vakta detta paradis mot nordens stygga troll. Och öfver haf och land hvälfde sig söderns himmel, på hvars mörka botten stjernorna strålade som guldbroderier på en kungadotters brudpell. —

En liten julle gungade på vågen. Stundom sattes den i rörelse af tvenne roddare; såsom flytande guld brusade vattnet då kring fören, och ifrån årorna stänkte gulddroppar. Stundom hvilade roddarena, och båten gled sakta för sig sjelf. I bakstammen satt en qvinna: det var synbarligen en af Italiens sköna döttrar. Svarta som natten

sväfvade hennes långa lockar för vinden, och ögonen strålade som stjernelågor. Bredvid henne satt en yngling. De gullgula lockarne, de blåa ögonen och rosorna på hans hvita kinder häntydde på en nordens son. De sutto hand i hand, och deras läppar framhviskade ljufva ord. De blickade upp mot himmelen. En flock svanor drog öfver deras hufvuden. Vingarne susade, de hade så skyndsamt; glädjerop skallade; de voro på färd till norden. — Ynglingens hjerta slog våldsamt, ögonens glans fördunklades, han tystnade och satt mörk i hågen.

„Hvad felas dig åter, ljufva Antonio; har ett moln åter höljt min nordstjernas glans? Hvarför sörjer du, när hela naturen fröjdas?“ — Ynglingen sträckte ut sin hand emot svaneflocken och sade: „Se dessa! De ila till norden, och äfven jag är ett barn af samma nord.“ „Norden, norden!“ suckade tärnan. „Hvad har norden väl för tjusningskraft? Här är ett paradis, der är nattens och köldens rike; här har du återfunnit din helsa, der skulle du finna döden. Här har du kärlek och der.“ . . . „Der,“ utropade ynglingen, „der är mitt fädernesland!“

Sjuttonde qvällen.

Jag kommer från Delaware-flodens stränder, sade månen. Der står i skuggan af en lummig lönnskog en ståtlig gård. Den är uppförd af tegel, och längs dess väggar slingra sig murgrönsrankor i sådan yppighet, att fönstren genom deras täta hölje titta fram endast såsom ögonen ur en pappersmask. Gården omgifves af blomsterrabatter, och längre bort synas präktiga åkrar och ängar, omgifna af lefvande häckar. — Se! sådan är en amerikansk farm. Det är något annat än edert lands stock-rucklen och stör-gärdesgårdar.

Ett stycke från boningshuset står en gammal boda. Den är uppförd af grofva timmerstockar, och dess svarta, murknade väggar utvisa tydligen, att den är ett arf från de tider, då de första nybyggarene här uppslogo sina bopålar. På dess vind har gårdsfolket samlat gammalt skräp bort ur vägen. Jag begynte nogare undersöka det, och hvad säger du, om jag kan berätta, att jag bland det öfriga skräpet fann en gammal kantele, på hvilken ännu några brustna kopparsträngar voro i behåll. — En kantele! utropar du kanske leende, allting tror gubben sig också se med sina gamla ögon! Huru skulle en finsk kantele hamnat i en amerikansk farm? — Det hade den dock gjort, och deraf framgår endast, att det finnes mycket

här i verlden, som nära rör eder, men hvarom eder finska filosofi ej ännu fått det ringaste nys.

Jag har nemligen besökt ifrågavarande ställe för tvåhundra år sedan. Då var den byggnad, som nu tjenstgör som bod, i högre anseende; den var nybyggarenes boningshus. Då för tiden betäckte urskogen ännu största delen af den nuvarande, bördiga dalen. På en sida var likväl skogen redan fälld. Der syntes några lefvande varelser röra sig i en tjock rök. Svarta och svettiga rullade de stora, brinnande stockar långsmed marken, och med undran betraktade deras holländska grannar detta deras ovanliga beteende.

Gårdens gamla husbonde skulle du ej sett bland de arbetande. Han hade ej mera krafter dertill. Dagarne igenom satt han i sin ökstock i en lugn vik; han låtsade meta, men han gjorde ej någon synnerligen rik fångst. Gubben satt nedlutad i djupa tankar och märkte ej, huru fiskarne nappade på betet. Hans tankar voro fjerran borta, de voro på andra sidan om den vida oceanen, derborta i Savolaks' djupa skogar, der han föddes, och der han hade hoppats få slumra in i den sista sömnen. Då på drottning Kristinas uppmaning hans barn utflyttade, hade äfven han följt dem till detta lyckans och välståndets förlofvade land. Men en gammal fura kan man ej omplantera såsom en ung telning; många lifsrötter brista, och i den

nya jordmonen tvinar den småningom bort och dör.

På söndagsqvällen var det ett gladt lif i denna gård. Från de närbelägna svenska och holländska gårdarne samlades ofta ungdomen till den gamle „Finnens“ farm, hvarest man alltid gästfritt emottogs. Gårdens blåögda tärnor voro ej förroskull af finsk härkomst: de hade helt och hållet förtrollat de unga männens hjertan. — Der spelade man, der dansade man, der roade man sig på bästa sätt. Men den gamle syntes ej i den allmänna glädjen, mera än i det allmänna arbetet heller. Detta allt var fremmande för honom: fremmande håg, fremmande språk. Han satt blott helt allena i badstugan och sjöng för sig sjelf dessa hans folks uråldriga runor, dem han hade hört i sitt fädernesland, då han ännu var

Liten pilt med lena kinder,
Surmjölksölad liten morsgris.

Det tredje seklet skrider redan öfver den gamles graf. Hans barn bortglömde ibland främlingarne sitt hemlands språk; hans barnbarn hade knappt känt det ens. De förbyttes till svenskar, sedan till holländare, slutligen till engelsmän, och den nuvarande generationen minnes ej ens mera af hvad härkomst de äro. Men den gamles kan-

tele ligger ännu förgäten och okänd bland det öfriga skräpet i en dammig vrå af den gamla boden.

Suonio.

Folksagor.

De talande granarna.

Det var en jägare. Han gick en gång med sina två hundar i skogen och sökte der efter byte hela dagen. Derunder hade han aflägsnat sig långt i ödemarken och kunde ej i mörkret finna återvägen, utan beslöt tillbringa sin natt i skogen och först i daggryningen begifva sig hemåt. I denna afsigt gick han till roten af en väldig gran, uppgjorde der en eld för att värma sig och lade sig sedan att sofva bredvid elden. Der hade han nu ganska godt att vara och var redan på väg att somna, då en röst plötsligen trängde till hans öra. En stor orm hade råkat befinna sig i granen, vid hvars rot han gjort upp sin eld, och försökte nu att komma ned derifrån, bedjande mannen om bistånd, då den sjelf för eldens skull ej vågade sänka sig till marken.

Ehuru mannen blef mycket häpen öfver att höra ormen tala just som en menniska, så svarade han dock på tilltalet och sade: „Ingalunda törs jag släppa dig derifrån, ty då skulle du äta upp mig.“

„Jag skall icke äta upp dig, käre vän,“ sade ormen bedjande, „men om du hjelper mig härifrån, så skall jag lära dig alla språk: foglarnes, trädens och alltings språk!“

„Nå huru skall jag kunna hjelpa dig?“ frågade mannen.

„Afhugg ett högt träd och ställ det hit emot granen, så kommer jag ned långsmed detsamma!“ undervisade honom ormen.

Mannen, som tyckte, att den utlofvade lönen var bra nog, gjorde så, och ormen slapp ur sin nöd. När den sedan var välbehållen på marken, lärde den mannen alla språk, som kunna finnas i verlden, foglarnes, trädens och alla djurs och vexters språk, men nekade honom att härom yttra ett ord åt någon. Icke ens för sin egen hustru skulle han få omtala saken; om han det gjorde, så skulle han dö på stället.

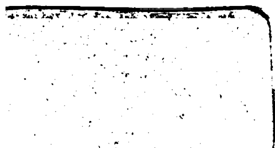
Då mannen hade lärt sig språken, och ormen begaf sig bort, inrättade han sig åter vid elden på det beqvämaste för att sofva. Men en stund hann knappt förlida, innan han åter hörde någon tala. Hundarne hade lagt sig att vakta vid sin husbondes fötter, och den ena af dem begynte nu tala till den andra.

„Blif du här med husbonden“ sade den, „och vakta honom väl, eljest komma vargarne om nat-

Här har ljufva vä

Här den älskade l
Här har ljufva vä
Här är sveden, de
Stenen här, der h
Herrligt strålar gr
Klipporna fått me
Skogen skönare ha
Gladare den grön
Mon blef rikare p
Hela nejden ljuflig
Sedan här den vä
Ljufva hjertevänne

———

·ä föll slutligen granen med sådant b
·gen ekade, och aldrig hade man h
·ligare buller. Men den andra gran
·t mannen hade gjort upp sin natte
kamraten fallit: „dit gick du gan
odt stod du hela din tid, och på g
en!" Detta hörde mannen ännu h
·ı då det derefter blef tyst i skogen,
slutligen ut sin rätt, och han somna
sin vakteld.
jägare ger sig ej tid att sofva län
t började dagas, steg mannen redan u
läger. Han erinrade sig då, hvad h
natten, och hvad granarna hade tal
drömt, eller hvad månne det kan haf
·le han för sig sjelf, „jag tror det är b
· se efter, hvad för godt som finnes d
·r granen!"
· tankar gick han åt det hållet, hvarif
atten hade hört brakandet, och gick lå
·n, till dess att han fann den kullfal
Här besannades nu allt, hvad han h
·tens lopp. Vid granens rot var ne
tor skatt, och under dess topp en sv
· räf. Mannen tog både skatten och
· dem hem till sig och blef sålunda mäkta
·unde det vara rätt trefligt att ha en hu
·innes egodelar nog," täntke mannen

tog så åt sig en mö, så fager och sedig, att det ej fanns mången hennes like i hela vida verlden Med henne lefde han hemma i allsköns välmåga och led ej brist på någonting, ty de hade öfverflöd på allt.

Men för mannen begynte tiden likväl slutligen blifva lång, då han enligt de rikes vana var sysslolös, och intet fanns att göra. Då satte han sig en morgon vid fönstret och såg ut på gården, huru vädret var vackert och himlen klar. Ifrån fönstret kunde han se sina vidsträckta åkrar, och just under detsamma var ett vackert linfält beläget, hvaröfver dagen igenom småfoglar flaxade. Ibland de andra flög dit också en sparf med sina ungar för att äta af linfröen, och ungarne, som ännu allt voro snåla, slogo ned på marken. Då lärde dem modren, sägande: „kära barn! äten ej från marken, äten från lintopparne; hvad som ligger på marken, blir der qvar för vår räkning, men topparne föras bort!“

Då mannen hörde detta, brast han ut i skratt, så att hans hustru, som stekte pannkakor vid spiseln, märkte det och frågade: “hvad skrattar du, gubb-skalk; såg du väl något tokigt hos mig?“

„Jag skrattar, hvad jag skrattar, men jag kan ej säga orsaken. Och föröfrigt angår det ej dig!“ svarade mannen.

Men man känner nog qvinnornas natur: när de engång hört ett ord, är det ej så godt att slippa af med dem mera. Sålunda begynte också hustrun nu att desto mera ansätta honom, föll honom om halsen, smekte och bad: „säg nu, hvad du skrattade åt!“ Slutligen förmådde mannen ej längre motstå henne, utan sade slutligen: „hemta mig först rena kläder, så skall jag säga sedan!“

Hustrun hemtade då åt honom, hvad han begärt, och han ömsade kläder och lade sig att ligga raklång på bänken, såsom ett lik lägges att ligga på bräder.

I gården funnos femtio hönor och en tupp. Dem bad mannen sin hustru släppa lösa i stugan, att han skulle få se dem, innan han dog. — Han beredde sig nemligen att säga orsaken, hvarföre han skrattat, och visste att han derför skulle dö. Men hustrun trodde blott, att mannen sålunda ville visa henne, hvad som var så innerligen roligt, och gjorde derför så, som han önskat.

Men då tuppen sluppit ut, begynte den kroma sig bland hönorna och sade högfärdigt: „kok — koko — ko, koo — ko — kok: se! jag har femtio hustrur, och jag styr dem alla; hushonden har endast en, och ej ens med denna kan han komma tillrätta, och derför lägger sig den narren nu att dö.“

Mannen förstod tuppens kacklande genast och fann, att han höll på att begå en dumhet. „Nog

har jag framdeles tid att dö,“ tänkte han, hoppade hastigt upp från bänken och ropade åt sin hustru: „hvad står du der ännu sysslolös? Din kaka är redan gräddad; gå genast till ditt arbete, eller tager jag dig i luggen!“ I detsamma räckte han ut handen efter hennes hår, men hon sprang skyndsamt ut på gården. Och sålunda blef ordet osagdt och mannen vid lif, men aldrig mera begynte hustrun försöka utforska sin mans hemligheter, utan lydde honom beskedligt i allt; och der lefde de sedan lyckliga all sin tid, och aldrig uppstod det något gräl dem emellan.

Trollkarlen och sjukdomen.

Det var fordom en gubbe och en gumma. De lefde ganska illa tillsammans, och gubben fick aldrig någon ro för sin gumma, som ständigt grälade och var ond. En dag flydde så gubben bort från denna sin ondsinta hustru och gick helt sorgsen till skogen. Der blef han varse en djup graf i klyftan emellan tvenne klippor, så djup att ögat ej kunde nå dess botten. Dit var gubben just i begrepp att kasta sig, så olycklig var han i sitt sinne; men då han blickade upp och såg himmelen och Guds vackra verld rundt omkring sig, så kommo andra tankar i hans hufvud. Han hoppade ej ned i grafven, men lemnade hela stället och gick hastigt hem.

När han kom i stugan, hörde han gumman fortfarande gräla der för sig sjelf. Men han bryr sig ej derom nu, utan stiger djerft in och säger åt grälmakerskan: „kom att bära pengar, jag har funnit en skatt i skogen.“ Gumman upphörde att gräla och sade: „åh verkligen! fann du en

skatt? Hvar fann du den? Låt oss hemta den derifrån, innan någon annan för den bort!"

Derpå begåfvo de sig till skogen och vandrade så fredligt tillsammans, som någonsin ännu goda vänner vandrat, och gumman beskref hela tiden för mannen, huru väl de nu skulle lefva, sedan de fått upp skatten. Så kommo de då till grafven och gubben bad gumman stiga fram till brädden och taga skatten i ögonsigte. Gumman skyndar sig fram och lutar sig öfver grafven, för att bättre kunna se, men gubben, som skulle stå bakom och hålla i skörtena, släppte sitt tag och skuffade henne i detsamma ned i grafven. Sjef gick han sedan fredligt hem.

Men låt se! När gubben lefvat något dygn allena hemma, så begynte tiden redan blifva honom lång, då han ej hade någon kamrat, och han tänkte och funderade då sålunda: „svårt är att ha en elak hustru, svårt är att ej ha ens en elak! „I dessa funderingar binder han en klabb vid ändan af ett långt rep och beger sig i väg att hemta gumman tillbaka ifrån grafven, om hon ännu vore vid lif. Kommer så fram till grafven och får knappt repet nedsänkt, innan någon griper tag i detsamma. Gubben halar och halar, men då han får den ankommande upp till brädden, så ser han att det ej är hans gumma, utan en alldeles fremmande. Gubben blir deraf helt häpen och tänker

för sig sjelf: „hvad bryr jag mig om alla socknens gummor!“ och var just i beråd att med sin knif afskära tåget, då den andra med ömklig röst bad: „söndra ej repet, kära kusin, men hjelp mig härifrån.“ Då fick gubben medlidande med henne och drog henne upp.

När gumman kommit upp begynte hon tacka honom. „Det var bra,“ sade hon, „att kära kusin hjelpte mig ur grafven, ty dit kom nyligen en så elak käring, att det blef mig omöjligt att lefva der tillsammans med henne!“

„Jaså! du hade illa att vara der, stackare du!“ sade gubben åt den från djupet uppstigna; „men hvart vill du nu begifva dig härifrån?“

„Jag vet ej,“ sade gumman. Låt oss begynna lefva tillsammans och vandra ut i verlden i ett sällskap.“

„Det der skulle visserligen låta höra sig,“ sade gubben, „men hvaraf skola vi lefva?“

„Frukta ej!“ sade gumman, „nog vet jag råd. Blif du, min gubbe lilla, trollkarl, så skall jag bli sjukdom, och när jag då plågar någon, så kommer du och botar, och sålunda lefva vi godt!“ — „Se! det bör visst blifva till mycket gagn,“ tänkte gubben å sin sida, och så gjorde han sig till trollkarl och gumman till sjukdom, såsom aftaladt var.

De begynna derpå sin vandring, och gumman begynner plåga menniskorna, och gubben att be-

fria dem från deras åkommor; och då de gjorde detta i samråd med hvarandra, så tillfrisknade de sjuka alltid, och gubben blef mäkta rik. Men då gubben sålunda samlat sig penningar och kunde lefva gladt och sorglöst, så begynte han tröttna vid det enformiga lifvet och beslöt taga afsked från hela yrket. I denna afsigt skaffade han sig en ilsken hund och satte den i en skinnpåse. Sedan, då gubben åter skulle anlitas som trollkarl, sade han åt gumman: „sluta redan upp att plåga menniskor! Om du ej slutar genast och med godo. så släpper jag ut från påsen här den der gumman, som så svårt pinade dig i grafven!“ Då han sade detta, rörde han med sin staf vid påsen, och hunden begynte att ilsket morra.

Gumman hörde detta och blef grufligen förskräckt. „Kära kusin!“ bad hon, „släpp för allt i verlden ej käringen lös! Jag skall upphöra att plåga menniskor, och så får du lefva i ro!“

„Nå, då må hon bli i påsen!“ sade gubben, och gick hem. Och sålunda slapp han från sin elaka kamrat och behöfde ej mera tjenstgöra som trollkarl, utan slog sig i ro i sin gård och lefde der lycklig och nöjd.

Belöning för nattqvarter.

Vår Herre och Sankt Petter gingo en gång tillsammans och kommo sent en qväll till en by, der de tänkte begära nattqvarter. I denna by funnos två gårdar, den ena rik och ståtlig, den andra fattig och ringa.

De resande ville ej gå till den fattiga gården och förorsaka besvär, utan beslöto att söka nattqvarter i den rika gården. Så gjorde de äfven, och när de kommit fram till gården, så begynte de bulta på dörren, hvilken redan var stängd, ehuru gårdsfolket dock ännu ej lagt sig att sofva. Först efter en god stund hörde de värdinnans röst, som ropade åt dem: „hvem är det, som midt i natten bultar på folks dörrar."

De resande sade då sitt ärende och begärde, att värdinnan godhetsfullt ville gifva dem nattqvarter tills morgonen.

„Söken eder nattqvarter, hvarhelst j viljen, skrek värdinnan, „jag börjar ej mera besvära mig, för att släppa eder in. Gån genast eder väg, eller hetsar jag mina gårdshundar på eder."

De resande måste nöja sig dermed. De gingo sin väg, såsom värdinnan befallt dem, och beslöto att gå till den fattiga gården, för att höra efter, om folket ännu var vaket der. Då de kommo fram till gården, var dörren ännu ej tillbommad; folket var allesamman uppe, välkomnade de resande och bad dem sitta ned, hvarefter de framsatte åt dem mat och tillredde deras nattläger. De af sin långa vandring uttröttade resandena åto sitt mål med god matlust, tackade värdsfolket och lade sig sedan att sofva.

Då de morgonen derpå skulle begifva sig i väg, bjödo de åt värdinnan betalning för nattqvarteret. Men denne ville ej taga emot några penningar af dem, utan sade endast, att man ej behöfde betala för så litet; dessutom kunde de resande nog sjelfva behöfva sina penningar.

De resande kunde ej göra något till detta, utan gåfvo sig i väg. Vid afskedet sade likväl Vår Herre åt värdinnan: „eftersom ni ej emottagit af oss några penningar för edert besvär, så måste ni dock emottaga vår välsignelse till edert första arbete och hålla till godo, hvad denna välsignelse kan bringa eder!“ Häremot kunde värdinnan ingenting invända, önskade blott lycklig resa åt fremlingarne och sade dem farväl.

Sedan de aflägsnat sig, gick hon till sina bestyr för dagen, och begaf sig först till boden, för att

uppmäta en väf, som hon dagen förut fått slut. Men alldenstund detta var det första arbete, hon efter de resandes affärd företog sig, så verkade också deras välsignelse på detsamma. Värdinnan mäter och mäter, allt hvad hon hinner, men väfven räckte till oupphörligt, och hon fick ej slut på mätandet förr, än efter tre dagars förlopp. Och sålunda fick hon så mycket lärft, som hon och hennes hus under hela deras lifstid kunde behöfva..

Högeligen glad häröfver gick hon till granngården för att omtala den stora lycka, som vederfarits henne genom de underbara resandena. Men då den andra gårdens värdinna hörde detta, så ångrade hon den njugghet och hårdhet, som hon visat fremlingarne, och beslöt att taga emot dem på ett ödmjukare sätt, om de någon gång åter skulle komma till hennes gård.

Sålunda förflöt en tid, och den fattiga gården tilltog på allt sätt i välstånd, men den rika gården ville ej förkofra sig såsom förr, ehuru man nog kom tillrätta äfven der. Så stodo sakerna, då en qväll de samma resandena åter kommo till byn och gingo först till den rika gården, likasom sist. Värdinnan lemnade dem ej denna gång att stå utanför dörren, utan var mycket söt och vänlig emot dem, bjöd dem mat, det bästa gården

hade, och så präktigt nattläger, som hon kunde åstadkomma.

Fremlingarne höllo till godo, hvad som bjöds,och när de morgonen derpå voro i beråd att bege sig af, bjödo de åt värdinnan betalning för nattqvarteret. Men denna ville ej ens höra talas om någon betalning, utan gaf dem ännu dertill både vägkost och skänker.

Så mycken godhet ville de resande ej emottaga, utan att gifva helst något i stället, hvarför de sade: „vi få tacka så mycket, men vi kunna ej lemna eder godhet obelönad. Derför må tre dagars välsignelse komma det till del, som ni först kommer att företaga eder i dag!“

Med dessa ord gingo de resande sin väg, och värdinnan grep genast sin penningbörs som hon redan qvällen förut lagt i ordning på bordet, och tänkte nu börja uppräkna derifrån omätliga summor. Men i sin stora ifver och girighet tänkte hon ej så noga, hvad hon gjorde, utan gick först att söka sin näsduk för att snyta sig, innan hon började på med räknandet. Men sålunda blef snytandet just det, som hon först företog sig, och huru hon än snöt, så ville derpå likväl aldrig blifva någon ände. I hela tre dagars tid räckte detta snytande, och när hon ändteligen efter dessas förlopp kunde upphöra med sitt „arbete,“ gick hon förbittrad till bordet, för att åter taga sin penningbörs i förvar.

Lejonets flykt.

En gång satt en gammal man vid stranden af en sjö och tvättade näfver. Då råkade lejonet gå der långsmed stranden och frågade mannen, hvad det var, som han hade för sig.

„Jag tvättar här lejon-inelfvor!“ svarade mannen.

„Hvarifrån har du fått dem?“ frågade lejonet åter.

„Jag har ej sjelf skaffat dem,“ sade mannen, „jag har erhållit dem af en jägare!“

Då lejonet hörde detta, gick det sin väg. I detsamma kom björnen fram till mannen och frågade, hvad han gjorde, hvartill mannen svarade, att han tvättade björn-inelfvor.

„Hvarifrån har du tagit sådana?“ frågade björnen.

„Jag har ej sjelf tagit dem; det är en jägare som tagit dem!“ fick björnen till svar, och gick äfven den sin väg. Derpå kom vargen och frågade likaså, hvad mannen gjorde, och fick i sin tur till svar, att han tvättade varg-inelfvor, och då vargen frågade, hvarifrån han tagit dem, sva-

rade mannen såsom förr, att han fått dem från en jägare.

Strax derpå träffades de tre och begynte berätta hvarandra, hvad de sett och hört. Lejonet sade, att det sett mannen tvätta lejon-inelfvor, björnen att den sett honom tvätta björn-inelfvor, och vargen, att den sett honom tvätta varg-inelfvor, hvilket allt jägaren hade förskaffat honom. Så gingo de då alla till tals med mannen och frågade af honom, hurudan den jägaren var, och om de kunde få se honom.

Mannen svarade härtill, att de eljest ej skulle få se honom, om de ej i en enslig stuga framsatte god mat på bordet, och sedan sjelfva gömde sig för att se, när han skulle komma att äta af deras mat. Men om han blefve ond under måltiden och begynte gå fram och åter, då skulle de taga sig i akt. Då skulle de nemligen veta, att maten ej varit god, och väl se för sig, att de ej skulle råka i dödens klor.

De gingo bort och gjorde, som mannen sagt. När allt var i ordning, steg lejonet upp på ugnen, för att derifrån se, hurudan jägare skulle komma att äta af maten. Björnen gick under golfvet, som hade stora springor, genom hvilka han kunde lura på gästen, och vargen klef upp på sparren ofvanpå· pertorna.

Då kom der i detsamma en katt, hoppade upp på bordet och begynte äta och vandra fram och åter. Björnen, som var under golfvet, tittade upp genom en springa, men då råkade dess öra synas öfver springan, och katten, som trodde det vara ett möss, hoppade dit och tog fast i örat. Björnen gaf till ett hiskeligt läte, så att katten helt förskräckt hoppade upp på ugnen. Lejonet rusade då hufvudstupa ned på golfvet, och katten åter skuttade i sin förskräckelse upp på sparren. Då föll vargen med pertor och allt ned i golfvet, och de tackade hvar och en sin lycka, när de sluppo med lifvet derifrån. Lejonet, som var störst och starkast af sällskapet, sprang med en fart bort från hela vårt land, och detsamma ämnade de andra också göra, men de tröttnade på halfva vägen, och sålunda stannade björnen och vargen qvar i Finland.

Björnen och landtmannen.

Med sänkt hufvud och vid dåligt lynne vandrade björnen genom skogen, sedan Mickel räf nyss narrat ifrån honom en präktig orre, som han redan hade i munnen. Då ser han en bonde, som håller på att plöja ett kyttland.

„Hvad gör du der?“ frågar han honom.

„Jag plöjer ett kyttland,“ svarar mannen, „och dit sår jag sedan frön, på det jorden i höst må gifva mig afkastning.“

„Tag mig till medhjelpare!“ säger björnen då, „Jag skall plöja och bearbeta åkern, blott du sedan gifver mig en del af afkastningen, när den blir färdig.“

„Om du gör så och hjelper mig, så må vi dela afkastningen jemnt,“ svarar mannen.

Då går björnen till arbetet, och när åkern är plöjd, frågar han, hvad dit skulle sås.

„Låtom oss dela åkern i tvenne hälfter,“ sade mannen, „och sedan så hvete i den ena hälften och rofvor i den andra.“

Så gjorde de äfven, och då hösten kom, och afkastningen skulle delas, förde mannen björnen till roflandet och frågade:

„Hvilketdera vill du taga, det som är ofvan jord, eller det som är i jorden?"

Björnen funderade en stund och sade sedan:

„Nå, gif mig då det, som är ofvan jord!"

Då afskar mannen rofvorna ifrån deras stjelkar och gaf stjelkarne åt björnen. Sedan gingo de till hveteåkern, för att äfven der dela afkastningen, och björnen sade:

„Nu vill jag hafva det, som är i jorden, du må taga det, som är ofvan jord!"

„Må vara då!" sade mannen och skar åt sig hvetet och lemnade åt björnen stubben och rötterna.

När det sedan blef vinter, stekte mannen rofvorna och bakade bullar af hvetet och gick sedan att bjuda björnen på kalas. När denne kommit till mannens hem och ätit af anrättningarna, sade den förgrymmad:

„Du har bedragit mig! Dina anrättningar äro goda och välsmakliga, men mina träaktiga och oätbara, huru jag än kokar dem. Men vänta blott, jag skall nog en gång betala dig detta!" Och derpå gick den i vredesmod sin väg.

Räfven och Haren.

En gång råkade räfven och haren tillsammans. Då sade räfven åt haren:

„Stackare! ingen fruktar dig!“

„Hvem fruktar då dig?“ svarade haren.

„Alla frukta mig,“ menade räfven. “Jag har lång svans, och då de se mig på afstånd, så tro de mig vara en varg, och derför äro de rädda för mig; men för dig är ingen rädd.“

„Låtom oss slå vad,“ sade haren då. „Jag skall visa, att man ändock är rädd för mig.“

Räfven gick in på vadet, och de begåfvo sig sedan tillsammans att spatsera. Då såg haren en skock får, som lågo tätt invid en gärdesgård. När den kommit under fund härom, hoppade den plötsligt midt i flocken, och fåren, som blefvo förskräckta häröfver, skuttade i väg allt hvad de hunno. I glädjen öfver att hafva vunnit vadet började haren skratta och skrattade så omåttligt, att munnen gick i klyf, och allt sedan den dagen hafva alla harar munnen korsformigt klufven.

Suom. Kans. Satuja ja Tarinoita.

